

ZSIDÓ NAPILAP

Taxa postala
plátitá in num.
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazása szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Director-Főszek-
resztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felügyelő
tő: Jámber Ferenc. Adminisztratív
delegat si girant responsabil-Felügyelő
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. A.
de Editura. Registrul publicatiunii:
periódice No. 43. Dos. 889. 1934.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Kedd, augusztus 1.
1934—5699. Av 16.
XXII. évfolyam, 170. szám.

VILÁG TUKR

Berlin sikertelen kísérletei Moszkvában

Tízezer tartalékos tengerészt hívtak be Angliában. Churchill állítólagos háborús tervei

és arcbőr

bevélt SULFAMYL-
puder, krém és
védik az arcbőrt a
patásától. Eltűntetik
foltokat.

Állampolgárság

Állampolgárság

Állampolgárság

nyel az összes telbeléptették an a 45 órá helet

ma esti miniszterta-
ri rendelkezés kiad-
tatározatba ment, hogy
roinak a tökéscsoport
elettvény kimondja.
gyes üzembem be kell
ahetet.

utépítések

Az egészségügyi mi-
alapot létesített kut-
iz-szegény vidékein.

oni köztársaság ke

libanoni köztársaság
valószínűleg le fog
oka az az ellentét, a-
dó óta mutatkozik a
libanoni kormány kö-

angol légügyi minisz- t: Sir Kingsley Wood ó balesetéről a követ- k: „A miniszter egy, b házban piheni ki az térden sebesült meg, ője csak jelentéktelen

ben, a sorozat új kö-
kötete. 251 lap, füz-
Postán utánvételi
entesen küldi Lepage
at és az új könyvek

és Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
18-60.

PRIMAT

Allampolgárság

Egyre tragikusabb a melléke ennek a
szónak. Most, hogy az állampolgárság nélkül
maradtakat összeírják az ország rendör-
ségi, kiderül, hogy tízezrekre rug azoiknak
a száma, akik kimaradtak az állampolgár-
sági lajstromból. Nemcsak zsidók, magyarok,
németek, sőt románok is nagy számmal.

A kormány böcs intézkedést hozott e jog-
sátnak helyzetének rendezése érdekében, ez
az intézkedés azonban, amely arra hivatott,
hogy közigazgatási uton rendezze az állam-
polgárság nélkül maradtakat helyzetét, saj-
nálats módon nem vonatkozik a listákból
annakidején kimaradt zsidókra, akik így igen
tragikus helyzetbe jutnak.

Az 1924. évi állampolgársági törvény meg-
állapította a kritériumát annak, kiket illet
meg az állampolgársági jog. 1926-ban jelen-
keznie kellett mindenkinek, akit ez a jog
megillet, felvételre az állampolgársági jegy-
zékbe. Annak ellenére, hogy utólagos jelen-
kezésre is többször adtak lehetőséget, igen
nagy tömegek maradtak ki a listából. Az
igazságügyminiszter most igen helyesen mó-
dot ad ezeknek, hogy az illetékes primária-
kon igazolják, hogy megfelelnek az 1924.
évi törvény előírásainak és ennek alapján
kérik felvételüket a listákba. Miért nem ad-
ták meg azonban ugyanezt a lehetőséget a
zsidóknak is? Hiszen az állampolgárságban
nem az a lényeg, hogy valamelyik formai-
tásnak elég lett e téve, hanem az, hogy a
törvény paragrafusai és szellem szerint jár-
e az a jog, vagy nem. Igen sok zsidó vesztette
el az állampolgárságát a revízió során pusztán
szóért, mert egy napot elkésett, vagy egy
évtávjában valamilyen formahibák voltak.
Ezeknek a sorához csatlakoznak azok a zsi-
dók, akik annakidején valamilyen okból ki-
maradtak az állampolgársági jegyzékből. A
megtámasztás megkívánja, hogy mindazok
a zsidók, akik lényegileg jogosultak az ál-
lampolgárságra és csak formahibák miatt
nélkülöztek azt, ugyanúgy, mint a nemzsidók,
utólag szintén hozzájuthassanak az állam-
polgársághoz.

Jaures emlékezete

Tegnap volt 25 éve annak, hogy egy fana-
tikus fiatalember Párizs egyik kavéházában
halálra sebezte Jean Jaures-t, a béke láng-
elméjű és lángoló szívű apostolát.

A szomorú évfordulót tegnap ünnepelte
meg Párizs népe, amely koszorúkat helye-
zett a nagy népszerű szobrának talapzatára.
Most, huszonöt év távlatából, méddőnek
és hiabavalónak tűnik az a mártírium, ame-
lyet Jean Jaures a béke ügyéért elszenve-
dett. A négy éves világháború vérvizvára-
ból győztesen kikerült nyugati hatalmak,
amelyek azzal a hittel alkották meg a béke-
szerveződéseket, hogy ezzel új korszakát nyit-
ják meg az emberiségnek, ma ugyanakkorral
a földalatti erőkké és elszabadult indulatok-
kal találják magukat szemben, amelyek hu-
szonöt évvel ezelőtt a világháborút kirobban-
tották.

A különbség csak az, hogy míg huszonöt
évvél ezelőtt Jaures egy kisebbségi álláspon-
tot képviselt a francia politikai és társadal-
mi életben, addig ma az egész nyugati világ
Jaures álláspontját képviseli és a béke renn-
tartását óhajtja.

A béke megmentésének lehetősége azon-
ban ma sokkal nagyobb erőfeszítéseket igé-
nyel, mint amilyen erőfeszítések 1914-ben
esetleg eredményre vezethettek volna.

A lepergett huszonöt esztendő tanulsá-
gai, sajnos, nem annyira Jaures, mint in-
kább Clemenceau reifogásának érvényességét
igazolták, aki még 1919-ben, a békeszerző-
dések idején is azt hangoztatta, hogy a né-
met militarizmus örök veszélye marad az
európai békének.

Jaures magasztos szelleme békét akart és
az a szellem ma sokkal jobban áthatja a
francia és az angol közvéleményt, mint
1914-ben. A tragikum éppen az, hogy ennek
az akaratnak ma már nem lehet érvényt
szerezni szellemi és erkölcsi síkon, hanem
szükséges katonai erővel és a politikai megszer-
vezkedés hatályosságával.

Jaures szellemi örökségével ellentmondás-
talan lévén látszik az a tény, hogy ma úgy Fran-

Párizs, július 31. A Le Figaro berlini leve-
lezője azt írja, hogy a német-orosz kereske-
delmi tárgyalások elhúzódnak. A német bi-
zottság több mint egy hónapja tartózkodik
Moszkvában, ahol rendkívüli erőfeszítéseket
tesz a Szovjetországgal való megegyezés
megújítása érdekében. Ennek a kereskedelmi
szerveződésnek célja az volna, hogy jelentős
mértékben gyarapítsa a két ország behoza-
tát és kivitelét. Wohltat, aki mint ismeretes,
a Németország gazdasági újjáépítésére irá-
nyuló szolgálatnak a vezetője, tegnap éles
kritikában részesítette azt a módot, ahogyan
a tárgyalások lefolynak. A németek kicsi-
nyeskedőnek tekintik Oroszország magatar-
tását, míg az oroszok vonakodnak megkötni
a szerződést, mert nem hisznek a Németor-
szág által tervezett négy éves terv megvaló-
sításában.

Halifax lord kihallgatása György angol királynál

London, július 31. VI. György angol király
hétfőn délelőtt kihallgatáson fogadta lord
Halifax külügyminisztert, aki jelentést tett a
királynak az angol-orosz-francia tárgyalások
állásáról és az általános külpolitikai helyzet-
ről.

London, július 31. Lloyd George választó-
kerületében tegnap nagyobb beszédet mon-
dott, amelyben kiért a külpolitikai helyzetre
is és erőlyes hangon támadta a kormányt,
amely szerinte megalázóan bánk Moszkvával,
amikor csak arra érdemesítette, hogy egy mi-
niszteri titkárt küldött el a tanácskozárs
miniszter helyett. Ilyen körülmények között
nem lehet csodálkozni azon, hogy Molotov bi-
zalmatlan Angliával szemben, de minden kül-
ügyi vezető is az lenne hasonló bánásmód
után.

London, július 31. A tengerészügyi minisz-
terium rendeltére 10.000 tartalékos tenger-
észt hívtak be, akiket tartalékhajókon fog-
nak elhelyezni. Ezek a hajók ugyanis szintén
rezt fognak venni a nagy gyakorlatokon. A
hírt sajtó megjegyzi, hogy ez az első eset.

Chamberlain bejelentette az angol katonai delegáció moszkvai küldetését

London, július 31. Az angol alsóház hétfői
ülésén elhangzott Chamberlain nyilatkozata
az angol-francia-orosz tárgyalásokról. Több
képvisele kérdésére válaszolva, a miniszter-
elnök a következőket mondotta:

— A szovjet kormány azt a javaslatot
tette, hogy előnyös volna, ha mielőbb tár-
gyalások indulnának meg a három hatalom
katonai tényezői között. Ehhez a kívánság-
hoz ugy az angol, mint a francia kormány
hozzájárult és amilyen rövid idő alatt csak
lehetőséges, Anglia és Franciaország katonai
képviselei Moszkvába indulnak. Az a szán-
dékunk, hogy a katonai tárgyalásokkal pár-
huzamosan folytassuk a politikai tárgyaláso-
kat, hogy végleges megegyezésre jussunk a
politikai kérdésekben. Az angol katonai kül-
döttség vezetője Sir Reginald Drex tengernagy
lesz, őfelsége első és főhadsegége. A kül-
döttség tagjai: Sir Charles Burnett légi tá-
bornok és John Haywood vezérőrnagy.

Rathbone képviselő: Megmondhatja-e a
miniszterelnök, hogy mikor indulnak meg a
szóbanforgó katonai tárgyalások, amelyeket
a leggyorsabban kíván nyílni a kor-
mány?

ciaország, mint Anglia és Oroszország a
végsőkéig vitt fegyverkezéssel tudják csak
fenntartani a békét és még így is nagy kér-
dés, hogy fenn tudják-e tartani.

Jaures nagy és csaknem szent békeakara-
tának és humanista szellemének tehát még

amikor a hajóhad-gyakorlatokra még a tar-
talék-gözsök is behívást kapnak. Az intéz-
kedést azonban megmagyarázza az általános
világtesztesség.

Churchill állítólagos nyilatkozata

London, július 31. Winston Churchill az
egyik külföldi lap munkatársának nyilatko-
zatot tett a világtesztességgel kapcsolatban.
Churchill azt mondja, hogy ha háború törne
ki és a demokratikus hatalmak győznének a
tengelyhatalmak fölött, úgy Helgoland szig-
ete Anglia tulajdonába menne át. A Vilmos-
császár csatornát, amely az északi keleti-ten-
gereket köti össze, nemzetközi ellenőrzés alá
helyeznék. Bajorországot elszakítanák Né-
metországtól és Ausztriával egyesítenék egy
katolikus királyságban. Csehszlovákiát visz-
szállítanák történelmi határai között. A
Memel-vidéket visszacsatolnák Litvániához.
Keleptorosországot, Danzigot és Felsőszilé-
ziát Lengyelországnak adnák. Anglia és
Franciaország között a Rajna jelentene kö-
zös határt.

Váranannul hazahívták a litván külügyminisztert

Kaunas, július 31. (Rador.) Urbszys külügy-
miniszter vasárnap este Svájból jövet repül-
őgépen hazatért a köztársasági elnök hí-
vására. Megérkezése után azonnal kihallga-
táson volt az államfőnél Czernius tábornok
miniszterelnök társaságában. Egyelőre nem
tudni, milyen okok késztették a litván kö-
ztársasági elnököt a külügyminiszter hazaren-
delésére, de jólértesült körök szerint Urbszys
a hét folyamán visszautazik Svájcba szabad-
sága folytatására.

Az új Török diplomácia

Isztambul, július 31. (Rador.) A török dip-
lomáciai karban nemrégiben eszközölt válto-
zások miatt több nagykövet és a napokban
összeülni a külügyminiszter elnökletével. Az
értekezlet során a külügyminiszter utasítá-
sokkal fogja ellátni Törökország diplomáciai
képviseleit egységes magatartásuk érdeké-
ben.

Chamberlain: Nehéz ezt megmondani.

Adams: A küldöttség összetételéről arra
kell következtetni, hogy főleg tengerészeti
és légügyi kérdésekről lesz szó.

Chamberlain: Ez világos.

Henderson képviselő kérdéseire válaszolva,
Chamberlain kijelentette, hogy nem áll mód-
jában újabb nyilatkozatot tenni az angol-
lengyel pénzügyi tárgyalásokról.

Párizs, július 31. A L'Ordre-ban Pertinax
a következőket írja a moszkvai tárgyalások-
ról: „Sztalin és tanácsosai teljes cselekvési
szabadságot követelnek abban az esetben,
ha a balti államokban bizonyos belpolitikai,
vagy rezsimváltozások következének be,
annál is inkább, mert ezekben az államok-
ban Németország döntő befolyással bír. A
szovjetek minden áron meg akarnak akadá-
lyozni egy olyan beszívargást, mint amilyen
Danzig esetében is történt. A nemzeti szo-
cialista taktika, amely sikerhez vezetett
Ausztria, Csehország, Memel és Danzig
esetében, teljes mértékben igazolják a szov-
jetei követeléseit.”

Időre van szüksége ahhoz, hogy diadalm-
kodhassék, de hisszük, hogy végül is diadal-
maskodni fog és a béke, ha fegyverek ere-
jén is fog felülni, mégis egyszer közkincsé-
vé válik a telgőzni, élni és boldogulni akaró
emberiségnek.

Az amerikai semlegesség

Az Egyesült Államok semlegessége nem
államelv, nem egy évszázados tradícióból
fakadó megrendíthetetlen bizonyosság, ha-
nem inkább a politikai opportunitás ter-
méke. Ha a hatalmas államszövetség nem
akarja világpolitikai helyzetét és hivatá-
sát feladni, akkor ez nem is lehet másként.
Nem lehet kétség aziránt, hogy háború
kitörése esetén Amerika nem maradhat
semleges, bármennyire is neutrális akar
maradni az Egyesült Államok lakossága.
A történelem nem egyszer mutatott példát
arra, hogy milyen nehéz egy nagyhatalom
számára a semlegesség és nem valószínű,
hogy jövő konfliktusokban ez az állapot
megváltozik. Az izolálás politikája legjobb
esetben az illúzió politikája és Ameriká-
ban inkább belpolitikai célokat szolgál.
Akkor ezt az álláspontot képviselik Ameri-
kában, egészen különös társaságot alkot-
nak. Agítálnak Rooseveltt ellen, főleg gaz-
daságpolitikai okokból és kedve nekik az
a tény, hogy a háború óta immár 25 év
mult el és sokan elfelejtették az akkori
eseményeket. Főként azzal agítálnak, hogy
az Egyesült Államok abban az időben min-
den kényszerítő ok nélkül sodródtak a vi-
lágháborúba és nyilván az akkori antant-
hatalmak propagandájának hatása alatt
állottak a szövetségesek mellé. Az ameri-
kai közönség alig tudja, hogy annak-
idején Wilson elnök és a vezető politiku-
sok nagyon is reális megfontolásból lép-
tek be a háborúba. Tudták, hogy a brit
tengeri hatalom mennyire fontos az Egye-
sült Államok szempontjából és hogy az
amerikai municiógyárak és a nagytöke
mennyire érdekeltve volt ebben az ügyben.

Mondanunk sem kell, hogy a német propa-
ganda, amely az Egyesült Államokban
régében elég diszkret és hatásos volt,
mostanában minden megtesz abban az
irányban, hogy az amerikai közélet Roose-
velt ellen foglaljon állást a semlegesség
kérdésében. Igaz, hogy ezzel az állásfog-
lalással még nem alakult ki német-barát
hangulat, de annyit a németek mégis el-
értek, hogy az amerikai nép minden el-
vét, ami nem amerikai. Hozzá kell venni
még azt is, hogy az Egyesült Államok
egyik régebbi törvénye értelmében nem
reflektálnak az egykori szövetséges álla-
mok háborús kölcsöneinek megfizetésére.
Bizonyos körök ez is az angolok és fran-
ciák ellen tudott hangolni.

Megállapítható, hogy az amerikai sem-
legességi törvénykezés szorosan összefügg
ezzel az ellenszennvel. 1934 áprilisában az
amerikai kongresszus a Johnson-törvény-
nyel megtiltotta, hogy az Egyesült Álla-
mok olyan országokkal, amelyek még hát-
rálékban vannak tartozásaikkal, hitelt
nyújtanak. Amikor ezt a törvényt a kong-
resszus tárgyalta, több oldalról rámutat-
tak arra a körülményre, hogy ezzel együtt
meg kell teremteni az amerikai semleges-
séget. Amikor 1935 nyarán a világ szemé-
láltára előkészítették az olasz hadjáratot
Ethiopia ellen, augusztusban Amerika ki-
mondotta az első tulajdonképpeni semle-
gességi elhatározást egy törvényben, mely
bizonyos tekintetben hozzáigazodott az ak-
kori különleges viszonyokhoz. Lényegében
ez a törvény csak a fegyverek és munició
eladását tiltja háborus hatalmaknak. Jól-
lehet az abesszin kormány alig volt abban
a helyzetben, hogy Amerikában municiót
és fegyvert vásároljon, az Unió közvélemé-
nye mégis tudta, hogy a semlegességi tör-
vény inkább a gyöngébbeknek árt, mint az

erőseknek, ezáltal Itáliának, amely nem is volt ráutalva az Egyesült Államok fegyveres készletére. A semlegességi törvénynek meg volt még az a hátránya is, hogy a Népszövetséget nem tudta támogatni az Olaszország elleni szankciós kampányban, noha az amerikai kormány ezt nagyon szeretne volna. Amikor később Spanyolországban kitört a polgárháború, az a törvény valóban reformra szorult.

1937 tavaszán a kongresszus újabb semlegességi törvényt hozott, azt, amely ma is érvényes. Kiterjesztette a semlegességi törvény hatályát a polgárháborúra is. Az elnöknek szánta azt a jogot, hogy proklamálja, vajjon ilyen szerű háború állapot áll-e fenn bizonyos országokban. Egyebekben pedig a második semlegességi törvény megismételte a fegyverkivitel, valamint a háboruskodó államok számára adandó kölcsönök és hitelek tilalmát. Ezenfelül úgy rendelkezett, hogy háború esetén amerikai árut csak akkor lehet kivinni az Unió területéről, ha azt utolsó fillérig kifizetik. Az elnöknek külön felhatalmazása volt arra, hogy kijelöljön árut, amelyeket háborús időkben nem szabad kivinni Amerikából.

Ennek a törvénynek gyakorlati végrehajtása nem tudott senkit sem kielégíteni. Sem azokat, akik a teljes izolálás mellett állottak, sem pedig azokat, akik a népszövetségi hatalmakhoz való közeledést hirdették. Kipróbálni a törvényt a távolkeleti háborúban nem lehetett azért, mert sem a tokiói kormány, sem pedig a kínai kormány formálisan nem üzent háborút. Így tehát lehetőség adatott a japánok számára, hogy az Egyesült Államokból igen jelentős mennyiségű fegyvert és muníciót vigyen ki. Rooseveltnél ekkor ezt az Amerikában is botránynak érzett helyzetet nem tudta megszüntetni. Annit tudott csak elérni és pedig baráti uton, hogy a repülőgépek gyárai nem szállítsanak Japánnak. Januárban Rooseveltnél üzenetet intézett a kongresszushoz, amelyben többek között ezeket mondta:

„Azt tapasztaljuk, hogy semlegességi törvényeink nagyon egyenlőtlenül és nagyon méltánytalanul érvényesülnek. Azt látjuk, hogy a támadót meg lehet segíteni a törvény által, de a megtámadottat sorsára engedik.”

Ez az intelem eléggé mutatja, hogy Rooseveltnél mit akart, amikor a semlegességi törvények revízióját követelte. Németország felé meg akarta mondani, hogy őt „potenciális” támadónak tekintik és nem hajlandó vele szemben semlegesnek maradni.

Ha a dolgok az Egyesült Államok elnöké és Cordell Hull államtitkár szellemében történnek, akkor úgy kellett volna átszövegezni a semlegességi törvényt, hogy az egészen határozottan Németország ellen éléződjék ki. A semlegességi törvény kimondta volna, hogy az elnöknek a joga egy háborús konfliktus kitörése esetén megjelölni, melyik az az ország, amelyet támadó jelzővel lehet illetni. Ha egy európai háború nem „villámcsapás” intéződjik el, akkor számítani kell az ellenségeskedések hosszú tartamára és olyan szívós harcra, amely életfontosságú követeli Amerika fegyverkezési iparának segítségét. Ha az Egyesült Államok a legobjektívabb semlegességgel kimondaná, hogy az összes hadviselőnek szállítsanak, akkor illeszkedik csak akadémiusan jelenthet ki, mert a reális valóság szerint csak azok a hatalmak tudnának vásárolni, akik saját hajóikon vihetnék a fegyvereket és muníciót Európába. Ilyen állam pedig csak Anglia lehet.

Az egyesült Államok elnökének, mint tudjuk, nem sikerült a szövetségi kongresszust meggyőzni a semlegességi törvény reformjának szükségességéről. Nyilvánvaló, hogy ebbe a kudarcba belezárult az a tény, hogy az intrikája és harca, akik Rooseveltnet nem szívesen látják az elnöki székben. De Washingtonban mindenki tudja, hogy háború kitörése esetén új helyzet teremődik és a kongresszus órák alatt határozhat olyan kérdésekben, amelyekben békeidőben a pártok évekig nem tudnak meg egyezni. Aki ismeri az amerikai mentalitást, tudja ezt és ezért nincs európai kormány, amely ne lenne biztos afelől, hogy Amerika milyen szerepet fog játszani háború kitörése esetén.

A Zsidó Távíráti Iroda jelenti:

Palesztina

A palesztinai kormány intézkedései az illegális bevándorlás megakadályozására

Geoffrey Mander képviselő az alsóház ülésén megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy mennyi hajót rendeltek ki a palesztinai partok őrzésére az illegális bevándorlás megakadályozása céljából.

Macdonald gyarmatügyi miniszter: Egy torpedóromboló rajt.

Miss Eleanor Rathbone és T. H. Harwey azon kérdésére, hogy hajlandó-e a gyarmatügyi miniszter eitekinteni a bevándorlási tilalomtól az öreg szülőknek és Palesztinában már letelepedett személyek közeli rokonainak esetében, Macdonald így felelt:

— Nem lehetek tekintettel egyetlen olyan esetre sem, amely eltérést jelentene a Fehér Könyvben lefektetett bevándorlási politikától és az alsóházi nyilatkozatomtól.

Crech Jones: A zsidó menekültügyi bizottság mezőgazdasági alosztálya a belügyminisztérium engedélyével ezer németországi zsidó menekültet hozott Angliába, hogy különböző mezőgazdasági intézményekben és magángazdaságokban ezeket előkészítse. A terv az volt, hogy 200 menekült októberben, 200 novemberben és a többi 600 decemberben Palesztinába vándorol. Szeretnék tudni, hogy ez a terv a gyarmatügyi miniszter tudtával lett-e kidolgozva és hogy a miniszter rendelkezése a palesztinai bevándorlás betiltására, erre az ezer személyre is vonatkozik-e?

Macdonald: Az intézkedés, amelyet a képviselő felemlít, az én tudtom és beleegyezésem nélkül történt. Nem ígértem, hogy ezek a menekültek palesztinai bevándorlási engedélyeket kapnak majd.

Crech Jones: Nem gondolja a gyarmatügyi miniszter, hogy helyes volna ezt az esetet mint külön esetet kezelni?

Macdonald: Ha ezt tenném, azonnal rendkívül sok különleges esettel kerülnek szembe.

TÖMEGES LETARTÓZTATÁSOK PALESZTINÁBAN.

A keddről szerdára virradó éjszaka egész Palesztina területén tömeges letartóztatások voltak, amelyeknek során a hatóságok több, mint száz zsidót fogtak el, akik közül sokan a jisiv ismert egyéniségek közé tartoznak. A letartóztatottak különösen Dél-Palesztina kolóniáiról kerültek ki. Így Petach-Tikvában 48, Rison le Cionban 34 és Rechobotban 15 személyt tartóztattak le. Ezeknek legnagyobb része nem tartozik a revizionistákhoz. Hivatalos közlemény a letartóztatások okául azt jelöli meg, hogy ezek a személyek kapcsolatban állnak a revizionistákkal.

A letartóztatások végrehajtása az összes helyeken azonos művelet alapján történt: Éjjel után a katonaság és a rendőrség lezárta a legfőbb utonalakat és megkezdte a házkutatásokat. Különösen alapos razzitát végeztek Petach-Tikvában. A katonaság három körzetre osztotta fel a várost, amelyet a rendőrség átkutatott. A műveletek hajnal négy óráig tartottak. A petach-tikvai letartóztatottak között van egy városi tisztviselő, három orvos és a zsidó segédrendőrség egyik vezetője. Egy másik hivatalos kommunikációról számol be, hogy Tel-Avivban 48 revizionistát tartóztattak le.

A zsidó lapok jelentése szerint a sarafandi gyűjtőtáborba koncentrált 80 revizionista éhségsztrájkot kezdett, mert Izrael Horowitznak, a jeruzsálemi revizionista vezetőjének hat hónapos börtönetét a katonai törvényszék egy évre emelte fel.

Hivatalos jelentés szerint szerdán este azon a helyen, ahol egy héttel ezelőtt halva találták Adin volt zsidó légionáriust, három arab holttestét találták meg, akiket állítólag zsidók öltek meg. A rendőrség az ügygel kapcsolatosan három tibériási zsidót állított elő.

KÉT ZSIDÓ DIÁK A JERUZSALEMI KATONAI TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT.

A jeruzsálemi katonai törvényszék most kezdte meg Menachem Lévi és Josua Buchwald diákok ügyének tárgyalását. Mindketten a héber egyetem kémiai szakának hallgatói és azzal vádolják őket, hogy Zichron Mose negyedbeli lakásukban robbanó anyagot rejtettek.

MACDONALD „NEM LÁT OKOT A KÖZBENJÁRASRA”.

Az alsóház ülésén Wedgwood ezredes megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy nem volna-e hajlandó közbelépni a 16 esztendős tibériási Nahum Abu érdekében, akit egy arab megölése miatt a haifai katonai törvényszék életfogytiglani börtönbüntetésre ítél, tekintettel arra, hogy ugyanazon a napon egy arab sulyos meg-

sebesítette Nahum Abu testvérét. Macdonald gyarmatügyi miniszter azt válaszolta, hogy nem lát okot fennforogni a közbenjárásra a büntetés enyhítése érdekében.

Franciaország

HÁROM HÓNAPI ELZÁRASRA ÍTELTEK A PÁRIZSI ANTISZEMITAIK EGYIK VÉZÉRÉT.

A párizsi büntető törvényszék július 26-ikán tárgyalta Darquier de Pellepoix párizsi városi tanácsos és antiszemita fővezér ügyét, akit az április 25-iki törvényrendelet megsértése miatt helyeztek vád alá, mert lázított a lakosság egyik rétege ellen. A vádlott lapjában, a „La France anchaîne”-ben cikksorozat jelent meg, amely a Stürmer stílusában támadja a zsidóságot. Pellepoix mellett ezért a vádlottak padján foglalt helyet a cikkek írója, Pierre Gérarde is. Szentelen magatartása miatt az elnök már a tárgyalás elején rendre utasította Pellepoix-t.

Az elnök kérdésére, hogy igaz-e, miszerint lapjában azt írta, hogy a zsidók a világ leg-alacsonyabbrendű fajtája és hogy kábítószerekkel mérgezik meg a világot, Pellepoix azt felelte, hogy ártatlan áldozata a zsidó terrornak, amely őt szemelte ki támadási célpontjának.

Az elnök idegesen szakította félbe: — Azt akarja ön mondani, hogy áldozata valamely ön ellen irányuló machinációnak? Ezt senkiesem fogja önnek elhinni. Ellenkezőleg, a tények azt bizonyítják, hogy ön az, aki a gyűlölet magvait igyekezett a lakosság körében elvetni.

Az ügyész nagy beszédet tartott az igazgató, de gyáva antiszemizmussal ellen és maximális büntetést követelt. Részleteket idézett Pellepoix cikkéből, aki szerint a zsidók a francia népet megrontották és arra bírták, hogy ne szülessen gyermekeket.

A második vádlott, Gérard, kijelentette, hogy kártart eme állítás mellett és kész azt a jövőben is védelmezni. Ez a kijelentés általános derűtséget keltett a tárgyalóterem hallgatóságában. A vádlottak ügyvédei azonosították magukat védeceik állításaival és a legszélsőségesebb antiszemizmussal jogosultságát hangoztatták.

Rövid tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet. Darquier de Pellepoix-t három hónapi elzárásra, míg munkatársát, Pierre Gérardot egy hónapi elzárásra ítélte. A büntetés felfüggesztésének nincs helye.

DECEMBERBEN LESZ A GRINSPAN-TÁRGYALÁS?

Szerdán, július 26-ikán volt Herschl Grinspannak utolsó kihallgatása. Grinspan, akit, mint ismeretes, von Rath, a párizsi német ügyvivő meggyilkolásával vádolnak, a kihallgatás végén újabb kijelentette: „Végtelemül sajnálom tettemet, nem akartam egy ember életét kioltani.” Hír szerint az ügy főtárgyalását ez év decemberben tartják meg.

Lengyelország

MARIAN EIGER PROFESSZOR TEMETÉSE.

Július 27-ikén temették el a lengyelországi zsidóság egyik kimagasló egyéniségét, Marian Eiger professzort, a vilnai egyetem kémia tanárát, aki mint tudós köztisztelőnek örvendett. A temetésen a lengyel tudományos élet számos kimagasló egyénisége jelent meg. Az egyetem tanári karának nevében Czadeczeki professzor bucsuztatta a nyitott sírnál az elhunytat. Konopka professzor Eiger hazafiasságát és Pilsudszki elnökhöz való mély barátságát méltatta. Eiger professzor elhunyt után házában megrendítő jelenet játszódott le. Keresztény felesége minden előkészület megtett arra vonatkozólag, hogy Eigert katolikus szertartás szerint temessék el. Zsidó részről azonban tiltakoztak az elhunyt akaratának semmibe vétele ellen, mert Eiger nem csupán a híres poseni rabbi, Akiba Eiger leszármazottja, de egész életén keresztül öntudatosan vallotta zsidóságát és tagja volt a Jewish Agency tanácsának is.

MUTÁRI LOCO SIN PROVINCE
RIMÓCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU USUAL, CU GARA, PIATA GARII 9, TEL. - 3899.
MAGAZIN GARAJ SI LOCUINTA STR. GARII 9, TEL. - 3025.

Olaszország

EZER ZSIDÓ VÁRHATJA BE TOVAABEVÁNDORLÁSA PILLANATAT OLASZORSZÁGBAN. Bécsből jelentik: Julius 25-ikén ezer bécsi zsidó utazott Olaszországba. A fasiszta kormány megengedte ezeknek a zsidóknak, hogy mindaddig Olaszországban tartózkodjanak, amíg Angliába, Amerikába és a többi államokba való tovább-utazásuk lehetségessé válik. A bécsi zsidó hitközség közbenjárására külföldi zsidók devizákat utaltak át az olasz bankokhoz, hogy fedezzék az ezer zsidó ellátását.

Anglia

LEHETETLEN A MENEKÜLTEK FRANCIAORSZÁGBÓL ANGLIÁBA VALÓ VÁNDORLÁSA. A német zsidókat segélyező szervezet közleményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy a belügyminisztérium a jövőben nem engedélyezi a menekültek Franciaországból Angliába való vándorlását. Anglia a jövőben csak olyan bevándorlókat fogad be, akik közvetlenül Németországból jönnek és akik a megkívánt pénzügyi garanciákkal rendelkeznek.

Cseh protektorátus

A GESTAPO EGY ÉV ALATT 70 EZRE ZSIDÓ KIVÁNDORLÁSÁT KÖVETELI A PROTEKTORATUS TERÜLETÉRŐL. Prágából jelentik: A Gestapo közölte a prágai zsidó hitközség kivándorlási irodájával, hogy az elküldendő év folyamán legkevesebb 70 ezer zsidónak kell elhagynia a protektorátus területét. Ez a cseh protektorátus területét élő zsidók felének felel meg. A cseh kormány statisztikai hivatalának közlései szerint 1938 októbertől 1939 július elsejéig 24 ezer személy hagyta el a cseh protektorátus területét. Ezek közül 22.864 zsidó.

A hitközség épülete előtt naponta a zsidók százezrek tolonganak, akik mindannyian kivándorlási engedélyt akarnak szerezni. A hitközség kivándorlási irodája három osztályt állított fel. Az elsőt azon zsidók számára, akik nem Palesztinába akarnak vándorolni, a második kizárólag palesztinai kivándorlók ügyével foglalkozni, míg a harmadik a kiküldetkedettek, felekezetenkívüliek ügyeit intézi. A prágai zsidó hitközség a kivándorlási ügyek intézése terén szoros kapcsolatot tart fenn a HICEM-mel, valamint a bécsi zsidó hitközséggel.

RÁDIÓ-MŰSOR

Kedd, augusztus 1.

BUURESTI. 7: Torna, hanglemezek és étvend. 12: Hanglemezek. 13: Hanglemezek. 13.08: „Bajkál” Balajajka-zenekar. 13.55: Carabita-zenekar, Mária Látáretű énekszámaival. 14.10: Hírek. 14.30: Carabita-zenekar. 15.10: Időszerű közlemények. 19: Időjelzés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Filmenés. 20: Felolvasás. 20.15: A román operáénekesek hanglemezei. 20.30: Wagner-hanglemezek. 22: Hírek, sporthírek. 22.15: Tánccselekedetek. 22.30: Ariák francia daljátékokból (Hanglemezek). 23: Hírek. 23.15: Ionel Cris-tea zenekara. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

JERUZSALEM. Délután 1.30: Pontos idő, hírek, zene. 5: Pontos idő, időjárás, arab nyelvoktatás kezdődnek. 5.30: Irodalmi előadás. 6: Ismertető előadás földműveseknek. 8: Izrael Zomora előadása. 8.15: Hírek héberül. 8.30: Hangverseny. 9.30: Hírek angolul. 9.45: Lichtheim előadása.

BUDAPEST. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étvend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasások. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: Postás-zenekar. 15.30: Hírek. 15.45: Műsorközlés. 17.15: Felolvasás. 17.45: Időjelzés. 18.10: Szudy Nándorné zongorázik. 18.40: Képek Arad történetéből, párbeszéd. 19.10: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Felolvasás. Hanglemezekkel. 21.15: Komjáthy Aladár verseiből ad elő. 21.35: Kivánsághangverseny. 22.40: Hírek. 23: Hanglemezek. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Módosították a banktörvény egyes rendelkezéseit. A pénzügyminiszter rendelettel törvényt készített a banktörvény 44., 45. és 54. cikkének módosítására. A módosítás egyik legfontosabb rendelkezése, hogy a Legfőbb Banktanács csak hét szavazattal hozhat érvényes határozatot. A másik fontos módosítás, ha a kényszerfelszámolásban lévő bank hat hónapon belül igazolja, hogy a részvénytőkéjét megfelelő módon felemelte és a passzívát arányosan csökkentette, úgy a kényszerfelszámolást elrendelő végzés visszavonható.

Stra

Bucuresti, julius dövel Bucurestiben. máat a strandnak. A vedő fővárosi polgá fejére a hideg vizet. A „Mária király „Tir”, amelyet csug gattak, akik az us magukat. A „Tir” jámbor bucarestiek rájáról, annak elle zárólag nők, délutá fürödhetek medencé volt... A „Tir”-nek talán át lehetett lát fürödtek... és Iste dősáfrokban.

„Uram,

A „Tir”-korszakot vetett véget, aki a ayári hőségétől ki egyszer:

— Mondják, hogy Bukarestben, ha má létezik itt strand? — Itt barátom, válasz.

A fiatal ember a nagy ölet. Elment terhez, Dobrescu D — Uram, én str Bukarestnek... — miképpen képzeli... Dobrescu megadta, szövetség elnökségének a vállalkozására. A blöff siker tőkét, keresni s bár más fizette ki, meg akinek milliói lehet Kiseleffi strand felé

A megnyitása na tolongás, hogy este re, hogy két kambórn ruhát, két fürdőzőnek kell még tartózkodni a nagy medence fen

A következő év n Liesl Goldarbeiter, sum volt; általa ese reket fürödni. Lass magá is elég atrakt ahhoz, hogy a strai szükségessé.

A strand jó üzle karesti polgár rájö gere s egy szép ne mernők tervei alapj pontján megnyitá a pesti „Gellért” hü saságosan exkluzív hel kínai falával vetté hogy nagyon ki kell akti ide be akar lép

A 78 lejes belépti késo estig szufolva dó valóságos revije dókosztümöknek. A karest, szépei csödü elökelő látogatói is

Délután valóságos dó. Felvonulnak a s ek a bajnokok, a tra meg a gyávák, a tra iattuk; a nehézsül szeretne; rálép a le gyárt vissza is ford

A padokon, a náo fektüsznek, akik sütté mint a pecsenye. A selek; vörösbőrűek e

A „Mária Királyné” népfürdő nyitlik meg, mindenki megtalálta végőt és napot, ami mérnek. Aztán a „Bragadi” a kapuit, a főváros A „Ciurel” strand

Strandélet Bukarestben

A „Tir“-tól a legújabb népfürdőig

Bucuresti, július 31. Ezeiótt tiz eszlen-
dóvel Bucurestiben alig ismerték a fogal-
mat a strandnak. A nyári káukulától szan-
vedő fővárosi polgár csöbörből öntötte a
fejére a hideg vizet, hogy el ne tikkadjon.
A „Mária királyné“ színház, a híres
„Tir“, amelyet csupán sportemberek látog-
gattak, akik az uszásokon gyakorolták itt
magukat. A „Tir“-ről úgy beszétek a
jámbor bukarestiek, mint a főváros szocia-
lájáról, annak ellenére, hogy déleiótt ki-
zárólag nők, délután pedig csak férfiak
fürdöthettek medencéjében. Így is gyanus
volt... A „Tir“-nek torna és boxterméből
talán át lehetett látni a bazinba, ha a nők
fürdöttek... és Istenem — térdigérő für-
dőslafrokban.

„Uram, én strandot akarok építeni!“

A „Tir“-korszaknak erdélyi fiatalember
vetett véget, aki a Piccadilly teraszán, a
nyári hőségétől kifulladásra, megkérdezte
egyszer:

— Mondják, hova megy az ember itt,
Bukarestben, ha nagyon melege van? —
Isténkít! Itt strand?

— Itt barátom, nincs efféle — volt a
válasz.

A fiatalember agyában megszületett a
nagy ötlet. Elment az akkori főpolgármes-
terhez, Dobrescu Demeterhez:

— Uram, én strandot akarok építeni
Bukarestnek... — és elmondta hogyan,
miképpen képzeli... És concessiót kért.
Dobrescu megadta, sőt interveniált a sport
szövetség elnökségén, hogy helyet bocsás-
sanak a vállalkozó fiatalember rendelkezé-
zésére. A blöff sikerült. Az ifju elindult
tőkét, keresni s bár közben a feketéjét is
más fizette ki, megtalálta a tőkés társat,
akinek milliói lehetővé tették a hatalmas
Kiseleffi strand felépítését.

A megnyitása napján oly nagy volt a
dölgös, hogy este a zárásnál vették észre,
hogy két kabintól még nem vitték el a
ruhát, két fürdőzőnek tehát a strandon
kell még tartózkodnia. Ott is tartózkodott
a nagy medence fenekén...

A következő év nagy strand-attrakciója
Liesl Goldarbeiter, az első Miss Univer-
sum volt; általa csalogatták ki az embe-
reket fürdőni. Lassanként azonban a víz
maga is elég atraktív erővel rendelkezett
ahhoz, hogy a strand kibővítése váljék
szükségessé.

A Lydo

A strand jó üzletnek bizonyult. A bu-
karesti polgár rájött a víz nagyszerűsége
s egy szép napon az erdélyi Simsi
mérnök tervei alapján a bulvard legjobb
pontján megnyílt a Lydo hullámfürdő, a
pesti „Gellért“ hű másolata. Sajnos tul-
ságosan exkluzív hely ez, amelyet az árak
kínai falával vették körül, oly annyira,
hogy nagyon ki kell nyissa a pénztárcáját,
aki ide be akar lépni.

A 78 lejes belépti jegy ellenére reggeltől
késő estig zsufolva van. A kis hullámfür-
dő valóságos revütje a legmodernebb für-
dőközműveknek. A szép nőiről híres Bu-
karest, szépei csödülnék itt össze. Néha
előkelő látogatói is vannak a fürdőnek.

Délután valóságos élmény a hullámfür-
dő. Felvonulnak a szirének, a bronzbörü-
k, a bajnokok, a bátrak és a merészek,
meg a gyávák, a trambulin csak úgy reng
léttük; a nehézsúlyu gyáros is ugrani
szeretne; rálép a lengő deszkára, de min-
nyárt vissza is fordul...

A padokon, a nádszékeken, a cementen
feküsznek, akik süttetik magukat, a hátuk
szint a pecsenye, a divatért ezt is elvi-
velik; vörösbőrűek előnyben.

A népfürdő

A „Mária Királyné“ köruton nagyszerű
népfürdő nyílt meg, ahova 10 és 15 lejt
mindenki megtalálja ugyanazt a vizet, le-
vegőt és napot, amit a Lydon 78 lejt
nérmek.

Aztán a „Bragadiru“ strand nyitja meg
a kapuit, a főváros szívében.

A „Ciurel“ strand, Cotroceni felett, a

Dambovița vize partján. Az erdő fái kö-
zött húzódnak hosszú sorokban a kabinok.

Ezidén két új stranddal szaporodott a
főváros fürdőinek a száma: Az „Obor“,
amely versenyek rendezésére a legalkal-
masabb és a „Floreasca“ strand, a tó part
ján; még kissé túl demokratikus strand ez
s mégis a legnépszerűbb. A mindennapos
botrány nem marad el, amelyet a labdázók
okoznak, amikor komolyabb ur, vagy
hölgy fejének vágják a labdát.

Vasárnap össze jön az egész „mahala“ Büf
fé; cigány huzza a zenét; a mentőknek is
akad dolguk. Akj nem hajlandó kabint bé-
relni, lejjebb húzódnak a parton s ott vetkő-
zik le. A tulsó oldalról meztelen cigány-
purdék s más ádámkosztümösök usznak át

A kormány egymilliárd százhetvenmilliót bocsátott a közlekedésügyi miniszter rendelkezésére a sürgős utépítések finanszírozására

Bucuresti, július 31. A Hivatalos Lap
szombati száma két rendeletörvényt közöl,
amelyben a kormány felhatalmazást kapott
összesen 1 milliárd 170 millió lejes kölcsön
felvételére, a sürgős utépítések finanszírozá-
sára. Az egymilliárd 170 millió lejes kölcsönt
részben a Postatakarékpénztár, részben a Le-
téli Pénztár folyósítja a kormánynak.

Az első rendeletörvény felsorolja, hogy
mely utak építtendők, vagy modernizálan-
dók sürgösen. Ezek között a következők erdélyi
és bánáti utak vannak: Bucuresti—Cluj—
Oradea, Mehadia—Lugoj—Timisoara, Brasov
—Sighisoara. Az utak építésére és modernizá-
lásra a rendeletörvény 370 millió lejt ír-

a „strandra“ — a rendőr hiába fenyege-
tőzik, ruhástól nem ugorhat a vízbe. Szól
a patefon, ebédhez ül a család, a homok-
ba, egy árnyas fa alá... A vízben minden
bánatot elfelejt.

Végül a snagovi strand. Ha nem volna
olyan sok szunygós s nem kellene félórát
menni az autobusszal... Mamaia se volna
különb.

Nyolc strand és fürdő, 800.000 bukaresti
lakosnak: Többet nem is lehet kívánni.
(h. e.)

nyoz elő, a munkálatoknak már a folyó költ-
ségvetési évben meg kell kezdődnie, a kifize-
tése három részben történik, a folyó költség-
vetési évben 300 milliót, a következő két költ-
ségvetési évben 285—285 milliót. A második
rendeletörvény felhatalmazza a pénzügymin-
isztert, hogy a már megépített utak költse-
geinek kiegyenlítésére egy 300 millió lejes
kölcsönt vegyen fel a Postacekkpénztárnál
és Letéli Pénztártól. Ez a kölcsön öt év alatt
törlesztendő és 4,5 százalékos kamatozása.

A közlekedésügyi miniszter — a rendelet-
örvények kihirdetése után — azonnal kiadta
a megrendeléseket a rendeletörvényben elő-
írt munkálatokra.

Select Muzg
ALTALÁNOS KÖZKIVÁNCATRA
Danielle Darrieux
legszébb filmje:
Kafia, a kék démon
Dolgoruki Katalin és Második Miklós cár
romantikus szerelmének története.
MŰSORON KIVÜL MINDKÉT MOZGÓBAN HANGOS HIRADÓ!

Urán Muzg
Andaluziai éjszakák
(spanyol szünetedély)
PROSPER MÉRIMÉ „CARMEN“ c. no-
vellájának filmváltozata, tele gyönyörü
spanyol dalokkal és táncokkal. Főszerep-
ben **Imperio Argentina**
világhírű énekesnő.

Augusztus 10-én nyílik meg a szatmár- szigeti vasuti vonal

SATU-MARE, július 31. Ismeretes, hogy a napokban román-magyar vegyesbizottság
járt Szatmáron és Maramarosszigeten, ahol a vasuti forgalom újbóli helyreállítását tár-
gyalta meg. Ertesülésünk szerint a szatmár-szigeti vasuti személy- és teherszállítás
már augusztus 10-én megkezdődik.

„Abteilung Drei B“

A híres német szervezet, amelynek mestersége a „hangulatkémkedés“

Paul Allard, az ismert francia újságíró,
akinek számos politikai riportsorozata jelent
még már könyvvalakban, most a „Paris-Soir“
hasábjain a német kémiszervezetéről ír igen
érdekes és sokoldalú beszámolót. Sokoldalú
annyiban, hogy többféle világításban állítja
az olvasó elé a német kémiszervezetet, de vi-
szont egyoldalú abban, hogy csupán a német
kémiszervezetről emlékezik, holott kétségtel-
en, hogy éppenny megvan a nagyarányú
kémiszolgálata, most a békében is a francia
és német diplomáciának és hadseregnek is.
Mindenesetre a legérdekesebb fejezet az,
amelyiknek a címe: L'espionnage d'atmosphé-
re. Magyarul így tudók ezt legjobban lefor-
ditani: A hangulat-kémkedés.
Mindenki megérti a címből: miről van szó?

Németország egyik kémiszolgálata ága azt
puhatolja ki, hogy alkalmas-e az idő a hábo-
rura, vagy sem, van-e kilátás a győzelemre,
vagy sem?

Már a világháboru előtt is fontos ténye-
zők voltak ezek a hangulati jelentések. Al-
lard szerint már akkor is a mende-mondákra
és felelőtlen pletykákra felépített jelentések
alapján gondolta a német kormány, hogy
Franciaország gyenge, elpuhult és tehetetlen
és így üzenték meg a háborút. Most azonban
ez az „atmoszféra-kémkedés“ sokkal nagyobb
aranyu, mint valaha volt.

Az 1939. év első negyedében, a francia
kémelhárító-szolgálat megfigyelése szerint
több német ügynök dolgozott Franciország-

ban, mint a világháboru előtt való hat esz-
tendőben összesen.

„Abteilung Drei B.“

Jelenleg a híres „Abteilung Drei B.“ ír-
nyítja Berlinből ezt a kémkedési szolgálatot
Nicolae tábornok vezetése alatt. Hitler rend-
kívüli súlyt helyez ennek a hangulathelyzet-
nek az ismeretére. Eppen ezért óriási appará-
tus nyüzsg Franciaországban és gyártja a
jelentéseket, amelyek természetesen nem ép-
pen megbízhatók és gyakran nem egyebek,
mint jelentéktelen emberekkel való beszélge-
ések lesziirt eredményei. Az ügynökök száma-
talan fajtája gyűjti ezeket az információkat,
vannak fizetett és vannak műkedvelő kémek,
akik minderről beszámolnak, vannak speciá-
lis megfigyelők, akik csak az ipari, pénzügyi,
mezőgazdasági helyzetéről igyekeznek bőséges
hangulatképet nyújtani. Allard szerint mind-
en német, aki Franciaországból hazatér, kö-
telességének véli, hogy beszámoljon arról,
hogy mit tapasztalt. „Most képzelje magát
mindenki egy ilyen német ember helyébe —
írja Paul Allard. — Már elejétől fogva gya-
nus, amiért Franciaországba utazott, anélkül,
hogy hivatalosan külték volna. Nem szere-
tik, ha valaki devizákat visz ki. Aztán, hogy
jó nácinak lássék, készséggel tullozza mind-
azt, amit látott. Elhallgatja azt, ami kedvező
volna, mert nem akar franciabarát gyanuba
keveredni. Így jár el a hivatásos kém is és
ezért kap Berlin olyan képet Franciaorszá-
ról, mintha az gyenge és roskatag volna,
amellyel rövidesen lehet elbánni“.

Ellentétes jelentések

Allard azt írja, hogy számos olyan kém-
jelentés volt a kezében, olyanok bizonyára,
amiket a francia ellenkémiszolgálat kerített
meg s ezekből megállapítható, hogy rengeteg
ellentmondó és alaptalan jelentés vezet félre
a 3. B. számú német kémirodat, úgy hogy
azokra egy ország hangulatának lefestését
alapítani nem lehet. Az egyik éppen olyan
biztonsággal állítja, hogy Franciaországban
szorongó félelem uralkodik egy várható né-
met támadás miatt, amint másik viszont azt
jelenti, hogy a francia közvélemény kívánja
a háborút és lelkesedéssel lesz, hogy ismét
birokra keljen a németekkel.

Allard riportjai arról győznek meg ben-
nünket, hogy csakugyan páratlanul álló né-
met kémiszervezet fogja körül elsősorban
Angliát és Franciaországot. Ez a kémiszerve-
zet nemcsak katonai titkokat akar megtudni,
hanem a másik ország életének minden meg-
nyilatkozásába behatol és elsősorban csak-
ugyan a néphangulatot igyekszik kitanulma-
nyozni. De nem lehet vitás, hogy teljesen ha-
sonló módon építette ki Anglia és Franciaor-
szág is a maga kémhálózatát. Egyik ország
sem kiméli a pénzt erre a célra, hiszen a kém-
kedés fogalma is kitágult manapság. A világ-
háboru előtt az ipari kémkedés alig számót-
tevő működési terület volt, ma azonban egé-
szen speciális szakembereket képeznek ki er-
re a célra az egyes államokban.

Allard szerint ezek a kémjelentések gya-
ran tele vannak tévedésekkel és így a kor-
mányokat lényegében félrevezetik. Mi azon-
ban mégis azt hisszük, hogy a kémiszolgál-
atok révén ma már annyira ismerik egymást
a hatalmak, hogy mindegyik vissza fog riad-
ni attól, hogy a másikkal háboruba elegyed-
jék.

— **Közszemlére tették a szatmári város-
házán az újlag elutasított 1000 zsidó állam-
polgár névsorát.** Szatmárról jelentik: A já-
rásbírósg folytatja az állampolgársági revizi-
óra vonatkozó kérvények és iratok felül-
vizsgálatát s tömegesen hozza meg ítéletét.
Ujabban 1000 kérvény ügyében hozott ke-
vezőtlen döntést. Az elutasítottak névsorát
a városháza kiadóhivatalában, Berec Ioan
tisztviselőnél lehet megtekinteni. Ugyanott
az elutasító végzések is átvehetők. A járás-
bírósg ítélete ellen a kifüggesztéstől szá-
mitott 5 napon belül, tehát péntek estig be-
zárólag fellebbezésnek van helye. Ajánlatos,
hogy mindazok a szatmári lakosok, akiknek
az állampolgársági kérvénye ügyében a já-
rásbírósg eddig még nem döntött, tekintsek
meg a városházán kifüggesztett névsort,
mert a fellebbezés elmulasztása jogvesztéssel
jár.

— **Kölcsey Ferenc életregénye.** Szentimrei
Jenő, a kiváló erdélyi író írta és Athenaeum-
kiadásban „Ferenc Tekintetes Ur“ címen je-
lent meg. — A kitünő könyv, 336 lap, disz-
kötésben 178 lej Lepagenál Kvár. — **Postán**
utánvétellel.

NYARALJON
CARMEN SYLVAN
VILA PARCULUI-BAN
Központi fekvés, 100 méterre a gyógylótól és 250 méterre a tengertől.
Elegáns uri szobák vízvezetékekkel, terrasszal.
Erdélyi konyha. Elsőrendű ellátás. Olcsó pensio árak.
Napi teljes pensio június hóban 200 lej, szeptemberben 180 lej, július és augusztus hóna-
pokban az Uj Kelet szelvényével jelentkezőknek 280 lej, szelvény nélkül 300 lej.
Az Uj Kelet szelvényével jelentkezők a melegfürdőnél és orvsnál is kedvezményben része-
sülnek. — Állandó szórakozás, sétahajózáások, kirándulások Mamaiára, Balciába, Manga-
liára, Constantára, esetleg Istambulba, vagy Várnára.

BE TOVABB-
AT OLASZOR-
Julius 25-ikén
aszországba. A
edte ezeknek a
Olaszországba
ba, Amerikába
tovább-utazásuk
zsidó hitközség
dők devizákat
hoz, hogy fedez-

KULTEK FRAN-
A VALÓ VAN-
at segélyző szer-
t ki, amelyben
érium a jövőben
ültek Franciaor-
priását. Anglia a
priákat fogad be,
gyből jönnek és
gyi garanciákkal

MŰSOR

szatus 1.
na, hanglemezek és
13: Hanglemezek.
zenekar. 13.55: Ca-
táretu énekszámai.
0: Carabița-zenekar.
nyek. 19: Időjelzés.
ika. 19.17: Filmmzene.
A román operáéneke-
0: Wagner-hangleme-
ek. 22.15: Táncleme-
ancia daljátékokból
ek. 23.15: Ionel Cri-
tek francia és angol
án 1.30: Pontos idő,
s idő, időjárás, arab
5.30: Irodalmi elő-
adás földműveseknek.
sa. 8.15: Hírek hébe-
9.30: Hírek angolul.
na, hírek, hangleme-
11.20 és 11.45: Felolva-
13.40: Hírek. 14.20:
zenekar. 15.30: Hi-
s. 17.15: Felolvasás.
Szudy Nándorné zon-
rad történetéből, pár-
szalonzenekara. 20.15:
és hanglemezekkel.
adár verseiből ad elő-
rseny. 22.40: Hírek.
0: Hírek német, olasz.
en. 24: Cigányzene.

törvény egyes rend-
miniszter rendeletör-
törvény 44., 45. és 54.
A módosítás egyk
zése, hogy a Legfőbb
szavazattal hozhat ér-
másik fontos módosít-
számolásban lévő bank
zolja, hogy a részvény-
on felemelte és a pan-
tkentette, ugy a kény-
ndelő végzés vissz-

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a követ-

Ülést tartott a kolozsvári armegállapító bizottság. A városi árvizsgáló bizottság - dr. Popa Adam alpolgármester elnökletével

Jaurés halálának negyedszázados évfordulója. Párizsból jelentik: A kommunis-

A jugoszláv radikális párt több képviselőt kizárt tagjairól. Belgrádból jelentik:

Újra előtérben a La Manche alagút megépítésének terve. Párizsból jelentik: A La

Rövid hírek mindenün. Belgrádból jelentik: Macek, aki résztvett a kupineci pa-

Bernard Shaw nyolcvanhárom éves. Az örökifjú G. B. Shaw, a fékezhetetlen tem-

Egy elmébeteg félreverte a nagyszebeni katedrális harangjait. Nagyszébenből jelen-

TILEA LONDONI ROMAN NAGYKÖVET EBEDET ÉS VACSORÁT ADOTT A LONDONBAN TARTÓZKODÓ TITEANU SAJTOMINISZTER TISZTELETÉRE.

Bülicher marsall újból átvette a távolkeleti szovjet hadsereg vezetését. Rigából jelentik: Bülicher marsall, mint már röviden

Szerdától a ROYAL slágermozgóban látható EZREK KÉRÉSRE VISSZAHOZTUK az év legnagyobb filmjét

Öngyilkos lett egy kolozsvári férfi. Megdöbbentő öngyilkosság történt tegnap délután

Hatvan gazdasági szakíró ellen indított vizsgálatot a budapesti ügyészség. Budapest-

Orvosji hír. Dr. Weisz Fülöp beigyógyász kétheti szabadságra ment. Rendelését

Marólugot ivott egy kolozsvári fiatal cselédeány. Megrendítő öngyilkossági kísér-

Fölvétel az oradeai orth. zsidó fő- és leánygimnáziumba. Az oradeai orth. zsidó fő- és

Házasság. Kállay Edit Budapestről és Gálczki Imre Lugojról július 30-án tartották

SUEZ A világrészeket összekötő és elválasztó csatorna alkotójának Lesseps grófnak izgalmas

Állami támogatás vetőgép-vásárlóknak Bucaresti, július 31. A földművelésügyi

POLOSKÁT. molyt, svábbogarat, egeret, patkányt, stb.

Ügyvédi hír. Dr. Rieger László Sibiuban Str. I. Rafiu 9. sz. alatt ügyvédi irodáját

Baleset a frankfurti repülőünnepségen. Berlinből jelentik: Frankfurt am Mainban

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ ort. zsidó leánynevelő intézete-internátusában Nagyvárad, Str. Ep. Clorogariu 8, az 1939-40-es iskolaévre a

Pensiunea, Vila „Margot” Buzias

Tagadhatatlan, hogy a világ legedelmesebb szénasvú vize Buziason van. De mit ér az isteni víz, ha az embernek hiányzik

Újabb terror- eselekmények Palesztinában

Jeruzsálem, július 31. Az utóbbi 24 óra-ban több összeütközés történt. Egy zsidó

Arab terroristák levegőbe röpítették a Jeruzsálem és Jericho közötti országúti

Egy tizenkét éves gyermeket éppen akkor tartóztattak le a hatóságok, amikor egy

Amman, július 31. Abu Durahot, az előfoglalt palesztinai terrorista vezért, Dersch

A mizonei maharadzsza XII. Pius pápánál

Róma, július 31. A mizonei maharadzsza ma kihallgatáson fogadta XII. Pius pápa

A kanonok és a zsidó mészáros

Budapest, július 31. Vác város képviselőtestülete néhány nappal ezelőtt közgyűlést

Kérem, én ezt az embert huszoneg esztendeje ismerem, a szomszédom. Igaz

az A köztudatban h a francia és az ol etnográfiai. A val az idegeneké és a mindenki ismeri, kevesen. Két külö kozmosz, amelyne mélyzetén kívül a pontjai. Milliós tu lyógnak végig a országútjain, de országot nem. A gőző monumentális embert.

A berni parlama rendjével, szürke-zan nyugalmával mokratikus polití A terebben nem zeti összetartozás lők; nincs balold gyi hivatal min nélkül jelölj ki a a nagyon egyszer jazonyságában im kormány számára vá a terem bal s vény mellett. Az soha nincs jelen Bundesrat jelenl a tárcáját éppen

A szónok nem a szónoki tribün szerelnék fel: a sége drámai kitő hátsó sorában in ban egy hivata ket bármely ny tóra nincs szüks mindenki minde Számaltanszor nyelvé felszólak felel az egyik k jai valóban tan bűnt nem agítá nem beszél ném tusban - a ka schwizertütsch romansch besz aláhuzása, han megértések egyr

Vihar nincs egy szenvedély sebb közbeszól re lecsillapul gatónak az a parlamentjéne egy részvénytén van jelen tudatában lesz hogy mi haszn üzletmenetnek

Az ország legp fizetések jót, hanem magyaráz me tése évi 7000 seprő havi 34 kás napibére letező munka ként, zenekar nélküli segít lány, akinek beszélnie, me havonként, az ellátást kap- gén fizetik a ténik, hogy v vése kevese tező munkás kot meghala den valamir polgárok töl ja a 10.000

Miniszterle juthatsz mi előzetes bej nincsenek k talnokai és látod, hogy üres jelszó,

"Margot" Buzias

világ legteljesebb...
van. De mit...
bernek hiányzik...
vívással ellátott...
atlan hiányt ma...
vetelményeknek...
felszerelt, min...
"Margot" villa...
s kíván igazán...
sak a "Margot"
on 3. Pensiunea,

Hor-Palesz-

Az utóbbi 24 órá...
történt. Egy zsidó...
ab támadott meg...
volverét és táma...
megsebesítette...
megszöknie.

göbe röpitették a...
közötti országut...
vetkezében a köz-

ermeket éppen ak...
natóságok, amidő...
pokolgépet akart...
rab élelmiszer piá...
elében.

bu Durahot, az ei...
rista vezért, Dersch...
nyiseriakhelyet je...
kormány hivatalos...
Durah rezsimje rend...
szjordániába mem...
számíthatnak ar...
ánásmódban lesz et-

Maharadzsa papánál

mizonei maharadzsa...
ita XII. Pius pápa...
művészi kivitelű ek...
andékozott. A pápa...
át a maharadzsaná...
tében lévő indiai a...
papai himnuszt. Egy...
nap irta alá a har...
nevezését.

és a zsidó város

Vác város képviselő...
pál ezelőtt közgyűlés...
egysorozatán különböző...
nyomatásán intézte le...
je tartozó ügyeket, a...
nál azonban váratlan...
meny történt. Az ille...
lták, amikor sor ker...
zsidó vallású mesáro...
ának ügyére, illetőle...
bizonyítványának kiad...
ja javaslat úgy szö...
sítsák el és Buching...
illetőségi bizonyítvány...
hallgatása után sz...
prelátus-kanonok, a...
perjesztással szemben...
kezőket mondotta:

az embert huszoneg...
a szomszédom. Ig...
t élt az apja és...
az évekre visszamenő...
magyarországon élt. M...
valahova csak tartoz...
etlen embernek is...
k szavait mely cse...
y-Meisner János polg...
te fe la kérdést. Kile...
nácusos által előterje...
avaslat mellett, tizen...
János prelátus-kanon...
zavaztak, vagyis V...
y döntött, hogy Buch...
adni az illetőségi bí...

esen nagy feltűnést...
ros polgárságának z...
séri Kokovay János p...
ését, illetve a közg...

Pillanattfelvételek az ismeretlen Svájcraól

Bern, július végén

A köztudatban három Svájc él: a német, a francia és az olasz. A felosztás tisztára etnográfiai. A valóságban két Svájc van: az idegeneké és a benszülötteké. Az elsőt mindenki ismeri, a másodikat rendkívül kevesen. Két külön világ ez, két mikrokozmosz, amelynek a vendéglátóipar személyzetén kívül alig vannak érintkezési pontjai. Milliós turista hadseregek hőmpölyögnek végig a huszonekét kanton világ-országutjain, de csak a földet látják, az országot nem. A panoráma, a maga lenyűgöző monumentalitásában, elnyomja az embert.

A parlament

A berni parlament a maga sajátos ügyrendjével, szürke tárgyalogossággal, józan nyugalomával egyedülálló a világ demokratikus politikai intézményei között. A teremben nem politikai, vagy világnézeti összetartozás szerint ülnek a képviselők; nincs baloldal és jobboldal; a háznapgyi hivatal minden különösebb rendszer nélkül jelöli ki a 187 „Nationalrat” helyét a nagyon egyszerű, de címátlanágában, józanságában imponáló ülésteremben. A kormány számára nyolc szék van fenntartva a terem bal sarkában, az előadói emelvény mellett. Az „összkormány” azonban soha nincs jelen az üléseken; csak az a Bundesrat jelenik a tanácskozáson, akinek a tárcáját éppen tárgyalják.

A szónok nem a helyéről beszél, hanem a szónoki tribünről, amelyre hangszórót szerelnek fel: a felszólalónak nincs szüksége drámai kitérőkre, hogy a terem leg-hátsó sorában is meghallják. Az országban négy hivatalos nyelv van, a beszédeket bármely nyelven lehet tartani, fordítóra nincs szükség, mert feltételezik, hogy mindenki minden svájci nyelvjárást ért. Számtalanszor megtörténik, hogy francia nyelvű felszólalásra németül vagy olaszul felel az egyik képviselő. A parlament tagjai valóban tanácskoznak itt és és a tribünt nem agitációra használják fel. Ezért nem beszél német Nationalrat soha dialektusban — a kantonális parlamentekben a schwizertütsch divik — és ezért ritka a romansch beszéd. A cél nem a közjogok aláhuzása, hanem az, hogy a tanácskoztók megértsék egymást.

Vihar nincs soha. Néha elhangzik egy-egy szenvedélyesebb beszéd, egy-egy nyersebb közbeszólás, de egyetlen elnöki intére lecsillapul a hangulat. Az idegen látogatóknak az az érzése, hogy nem egy ország parlamentjének ülését hallgatja, hanem egy részvénytársaság igazgatói értekezletén van jelen, ahol komoly, felelősségük tudatában lévő urak arról tanácskoznak, hogy mi használ, vagy mi árt az általános üzletmenetnek?

Fizetések

Az ország gazdag. Mégis: vannak meglopó fizetések, amelyeket nem az általános jólt, hanem a szervezkedés szabadsága magyaráz meg. Berni vilamoskalauz fizetése évi 7000 frank. Rendőre 8000. Uccaseprő havi 340 frankot kap. Utépítő munkás napibére 12-14 frank. Színházi díszletező munkás 500 frankot keres havonként, zenekari tag 700-at. Zenész munkanélküli segélye napi nyolc frank. Pincérlány, akinek legalább három nyelvet kell beszélnie, megkeres legalább 300 frankot havonként, azonfelül, hogy lakást és teljes ellátást kap. Ugyanekkor aránylag gyengén fizetik a magántisztviselőt és megtörténik, hogy valamelyik városi színház művésze kevesebb fizetést kap, mint a díszletező munkás. A havi 1000, vagy 1500 frankot meghaladó fizetés ritka. Viszont minden valamirevaló ember tőkés. A svájci polgárok többségének vagyona meghaladja a 10.000 frankot.

Demokrácia

Miniszterhez, köztársasági elnökhöz bejuthatsz minden ceremónia és rendszerint előzetes bejelentés nélkül. Az államnak nincsenek közjogi méltóságai csak hivatalnokai és amikor érintkezel velük, akkor látod, hogy a demokrácia itt nem frazisz, üres jelszó, hanem élő valami, természetes

életformája egy évszázadokon át fejlődött és kiegyensúlyozódott társadalomnak. Mottával számtalanszor találkozhat az utazó, az igazságügyminisztert láthatod a főváros legszerényebb sörházában, a köztársaság elnöke ott ül ugyanabban a Kursaalban, ahol a szomszéd asztalnál a penzióban felszolgáló pincérlány szórakozik egy szerelével. Az aktív ezredes, ha civilben van, kézzorítással üdvözlö a fiatal rekrutát, aki a polgári életben munkás egy gyárban.

A politikai demokráciát nemcsak életben tartják, hanem okos előreléptéssel fejlesztik. A pártok fiataljai féltékenyül párt napokat rendeznek, amelyeken az aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseket megvitatják. A cél: fórumot adni az új generációnak és biztosítani a fokozatos utánpótlást politikai téren. Gyönyörűség hallgatni azokat a beszédeket, amelyeknek ezek a fiatal, most nyiladozó politikuskok és államférfiu-tanonok tartanak. Eretek, komolyak és felelősségtudók ezek a fiatalok, a hangjuk mérsékelt, de mégis új és friss, mint a vér, amit néhány év múlva befec-

kendeznek a szabadelvű, vagy katolikus pártba. Megszervezték utánpótlás ez, észszerű elősegítése a természetes kiválasztásnak a politikában.

Néptárs

A svájci nép liberális, évszázadok tapasztalata megtanította arra, hogy türelmes legyen minden véleménnyel, pártállással, világnézettel szemben. Ez az élő liberalizmus tette a türellem klasszikus földjévé Svájcot és ez az igazi alapja a menedékgöngyöknek, amivel a francia hugenottáktól kezdve az olasz carbonarikon keresztül az orosz forradalmárokig élt is Európa valamennyi hazátlan üldözöttje. Van azonban egy pont, ahol a svájci polgár türelme megszűnik. Ez a pont: a modern fajelmélet. A „néptárs” szótól megbokrosodnak. A minap egy stuttgarteri folyóiratban cikk jelent meg a határon túl élő néptársakról: a cikkíró megjegyezte, hogy fajilag a németiség határa dél felé a Matterhorn tájéka van. Dühödt pergőtűz lett a válasz a svájci sajtóban. A legművészebben konzervatív újságok is szenvedélyes replikákkal löttek vissza. „Nem vagyunk néptársak”, írta az egyik, hívös nyugalmáról ismert svájci német lap. „A mi néptársaink a genfi franciák és a tessini olaszok, akik velünk együtt nem vállalnak fajt, vagy néptársi közösséget határainkon túl élő népekkel.”

Valahányszor Európában valahol baj van, megindul a népvándorlás a számkivetettek Eldorádója, Svájc felé. A roham, amely most a határok felé megindult, túlnő a svájci lehetőségekre szabott méreteken. Svájc arra az álláspontra helyezkedik, hogy ó ad ugyan menedékgöngyöt minden politikai, vagy vallási menekültnek, de ugyanakkor kénytelen védekezni az elidegenedés, az „liberfremdung” veszélye ellen. Munkásképzésre Svájcban nincs szükség, tőkére sem: az országban ma is közel 150 ezer idegen él és ennél többet a köztársaság nem bír el. A probléma mérhetetlenül komplikált, szinte megoldhatatlan. Svájcban szükség van idegenforgalomra, de ugyanakkor védekeznie kell az ellen, hogy az idegenek tömege végleg letelepedjen Svájcban; a menedékgöngy szentség és az ország minden rokonszenve, együttérzése a menekülteké, de ugyanakkor meg kell védenie a maga svájci földjét egy idegenáradat ellen. A svájciak restelkedve követik ezt a védekező politikát, amely ellenkezik minden történelmi hagyományokkal, de mert muszáj: erőiesen hajtják végre. Svájcba bejutni könnyű, Svájcban maradni nehéz. Három hónapig nyugodtan élhetsz, a negyedik hónapban a rendőrség kezd indiszkrét lenni örökös érdeklődésével, a tizenötödik hónapban el kell hagynod Svájcot, nehogy letelepedjél.

MacNutt bebizonyította, hogy az elszigetelési politika az életstandardot ugyan nem szállítaná le, de militarizálná a nemzetet, fokozná a nemzetvédelmi kiadásokat és egy egész nemzedék számára rommá tenné az ország gazdasági életét.

Washington, július 31. (Rador.) Leahy tengernagy, az amerikai flottagyakorlatok vezetője, aki 46 éves szolgálat után vonul nyugalmába, Roosevelt elnök elé terjesztette rendes évi jelentését. Leahy közli, hogy „az amerikai flotta abban a helyzetben van most, hogy legyőzzön minden nehézséget a világon, tekintet nélkül arra a tengeri hatalomra, amely azt képviselné.”

Kiképzési tanfolyam a céhek vezetői számára

Bucuresti, július 31. Szerdán, augusztus 2-ikán az ország összes munkakamaráinak elnökei értekezletre ülnek össze a fővárosba. Az értekezlet célja a szakmai szervezkedés javaslatának megvitatása.

Bucuresti, július 31. A munkaügyi minisztérium elhatározta, hogy mot létesít a céhek vezetőinek részére. Ezeket a tanfolyamokat különösképpen a céhek titkárai számára rendezik meg. Az első tanfolyamot szeptember hónap folyamán tartják meg Călimăneștiben. A tanfolyam egy hónapot fog tartani és azon 40 hivatalnok, kézműves és munkás vesz részt, akik betöltötték a 30-35. életévüket. A tanfolyam költségeit a munkaügyi minisztérium fedezi.

A danzigi német hatóságok letartóztattak egy lengyel tisztet

Varsó, július 31. (Rador.) A lapok híradása szerint a danzigi rendőrség vasárnap délután Köhlingben, a lengyel határ mellett letartóztatta Bogarski lengyel tartalékos tisztet, aki autót tartott Danzigba. A rendőrség állítólag revolvért talált Bogarski kocsjában. Valószínű, hogy a lengyel főbiztos még ma tiltakozik a szabadváros szenátusánál.

A spanyol monarchisták elnöke Londonban

London, július 31. A Daily Sketch jelenté: De Maura herceg, a spanyol monarchisták elnöke, rangrejtve Londonba érkezett. A lap valószínűleg tartja, hogy a monarchista párt elnöke Don Juan infánsal keres érintkezést Londonban, aki a spanyol trónnak egyik jelöltje.

Amerikában megszigorítják az idegenellenőrzést

Washington, július 31. A képviselőházban törvényjavaslatot terjesztettek be, amely a legszigorúbb ellenőrzést irányozza elő a jövőben az idegenekre vonatkozólag. Az ellenőrzést nemcsak az idegen állampolgárokról, hanem a külföldi lapokra is kiterjesztik.

Nagy premier keddtől a
Thalia Mozgóban
A szezon szenzációja!!! A legmonumentálisabb filmremek!!!
ATLANTIS
MINDKÉT RÉSZ EGYSZERRE EGY HELYERÉRT!!!
Előadások: 3, 6 és 10 órakor.

Eltávolították Londonból az ir köztársasági hadsereg legveszedelmesebb tagjait

LONDON, július 31. (Rador.) A rendőrség meg van győződve arról, hogy sikerült eltávolítani a fővárosból az ir köztársasági hadsereg legveszedelmesebb tagjait. Ezért remélhető, hogy újabb robbanások nem lesznek. A rendőrség szerint egyetlen pillanatig sem volt szó arról, hogy a gyanús íreket hadihajón szállítsák el angol tengerőről.

Három érdekes vendég Kolozsváron

Egy magyar felvidéki képviselő, Brody András volt ruszin miniszter és a pesti nyilasok leleplezője utaztak keresztül Kolozsváron

Cluj, július 31. Érdekes vendégek jártak hétfőn Kolozsváron. Hétfőn délelőtt Budapestről gépkocsival Kolozsvárra érkezett Szűllő Géza dr. felvidéki magyar képviselő, aki itteni barátait látogatta meg, majd Kolozsváron eltemetett hozzátartozói sírját kereste fel. Szűllő Géza dr. rövid nyilatkozatot adott egyik kolozsvári lap munkatársának, amelyben elmondotta, hogy harminc év óta nem járt Kolozsváron és utazása teljesen magánjellegű, éppen ezért politikai természetű kérdésekre nem is válaszolt. A képviselő néhány óras kolozsvári tartózkodás után gépkocsijával tovább utazott Brassó felé.

Ugyancsak Kolozsváron tartózkodott néhány napig és hétfőn utazott el a nasszódmezei Colbita fürdőre Ungváry Sándor fiatal budapesti tanár, akinek nem

régiben megjelent „Mit láttam az Andrást ut 66. számú házban?” című könyve, amely a magyarországi nyilas propagandáról közölt érdekes leleplezésekkel, nagy feltűnést keltett. Ungváry Sándor szabad ságát tölti Erdélyben és megrendült egész ségi állapotát igyekszik helyreállítani.

A harmadik érdekes vendég Brody András volt kárpátaljai ruszin miniszter volt. A volt miniszter és jelenleg országgyűlési képviselő több napon át tartózkodott Kolozsváron és tárgyalásokat folytatott dr. Nistor Virgil ismert kolozsvári ügyvéddel az egyik gyógyszerészeti szaklap szerkesztőjével, Brody és Ungváry itteni vendéglátóik közlése szerint véletlenül találkoztak össze Kolozsváron s hétfőn már Brody András is elutazott, minden valószínűség szerint Bukarestbe.

„Legyőzhetetlen az amerikai flotta”

Az amerikai flottagyakorlatok vezetőjének jelentése. Növekedik a semlegesség elleni közhangulat

Newyork, július 31. (Rador.) MacNutt, az Egyesült Államok volt kormánybiztosa a Fülöp-szigeteken, jelenleg az állambiztonsági intézet főnöke, Clevelandban beszédet tartott és mindenben helyeselte a Cordell Hull külügyminiszter által folytatott politikát. MacNutt, akinek véleményét nagyra becsülik, mert esetleg jelöltétni fogja magát az 1940. évi elnökválasztáson, a semlegességi politika ellen foglalt állást. Az elszigetelődés annyit jelent, hogy legalább háromszor olyan erős hadiflottánk kell legyen, mert két hatal-

mas kontinens partjait kell megvédenünk. Azt is jelenti, hogy elég erős hadsereg van szükségünk, amit bármelyik pillanatban expedíciós csapatok formájában küldhetünk kontinens bármelyik pontjára küldhetünk. Azt is jelenti, hogy mezőgazdaságunknak el kell ejtenie több külföldi piacot. Elszigetelődésünk nyomán kényyszerítve lennénk elpusztítani gyapotvetéseink kétharmadát. Az elszigetelődés még az állattenyésztés és buza-termelés egy részének megszüntetését is maga után vonná. Következésképpen

SPORT.

A galai Gloria CFR bejutott az „A” ligába

Mures—Gloria CFR 2:0 (2:0)

Marosvásárhely, július 31. A nagy érdeklődéssel várt Mures—Gloria CFR mérkőzést a vásárhelyi csapat nyerte meg 2:0 arányban. A mérkőzésnek 3500 nézője volt, amit a bírótestület elnöke Xifanó vezetett le. Az első félidőben a Mures nagy fölényben van, a 10-ik percben Ince II. fejei az első gólt, majd a 36-ik percben Sinkó szabadugrásból lövi a Mures második gólját.

Szünet után a Mures nagy fölényben van a Gloria CFR kapusa Justin azonban mindent véd. A 88. percben Borsovetzkít a Muresből kiállították durva játék miatt.

A két selejtező mérkőzés összereedménye után, így a Gloria CFR 4:3-as gólaránnyal győzött, ami egyben az „A” ligába való jutását is jelentette.

A fenti két csapat selejtező mérkőzései körül azonban még zavarok vannak. Mint utólag kiderült Váradit a Mures kapuvédőjét, aki a galai első selejtezőn már a 12. percben kiállított a kapuból betegségre való hivatkozással egy Farkas nevű egyén harmincezer lejjel megvesztegette és ezért állott ki a kapuból, ami után csapata 4:1 arányban kapott ki.

A Mures feljelentésére a rendőrség letartóztatta ugy Farkast, mint Váradit, aki egyébként beismerte, hogy 30.000 lejt kapott a Gloria CFR megbízottjától. A Mures vezetősége a tegnapi nap folyamán az összes jegykönyvi adatokat felküldte a labdarúgó-szövetségnek, kérve a galai első selejtező mérkőzésnek a megsemmisítését és annak két pontját 3:0 arányban a Mures javára igazolni.

A K. K. döntőjét az Újpest nyerte

Ferencváros—Újpest 2:2 (2:0)

Budapest, július 31. A K. K. második döntőmérkőzését 15.000 néző előtt, az újpesti stadionban játszották le az olasz Dattilo vezetésével. A küzdelem eldöntetlenül 2:2 arányban végződött és így 6:3-as gólaránnyal az Újpest csapata lett a K. K. ezévi védője.

A 15. p. Kiszely 11-esből szerzi meg a vezetést. A 30-ik p. Sárosi dr. révén már 2:0-ra vezet a Ferencváros. Szünet után az Újpest a 12-ik p. Adám, majd a 29-ik p. Balogh góljával egyenlít. A mérkőzés után Pelkán a K. K. elnöke ünnepélyes keretek között adta át a kupát az Újpestnek.

TENISZ

A KAC országos teniszversenyén eddig a következő eredmények voltak: Női egyes I. oszt. döntő: Poppenné Ziszovits Lenke (NAC)—Liszka Mancsi (NSE) 6:3, 6:0. Radóné Erdős Lili (Hag.) és Gaal Éva (KAC). Női páros I. oszt. döntő: Pusztay Doci (T. C.)—Erős (Doherty Buc.), Grünwald (Makkabi Várad 5:7, 6:3, 6:3, 12:10. Harmadik Gábor (U), Cosmovici (Déva) és Dr. Bogdanovici (T. C. Iasi), Ovicu (Makkabi Vásárhely). A többi számban ma lesz döntés.

A Davis Cup európai zónájának döntőjét a jugoszlávok nyerték meg 3:2 arányban a németek ellen. A párosban a Henkel—Menzel pár 9:7, 4:6, 6:4, 3:6, 6:1 arányban győzött a Puncser—Kuhuljevic pár ellen, míg a két utolsó egyest a jugoszlávok nyerték meg. Mitics—Göpfert 6:1, 6:2, 6:3. Puncser—Henkel 10:8, 6:3, 6:0.

USZAS

Marosvásárhelyen a Savu kupa küzdelmei befejezést nyertek. A végeredmény a következő: 1. Marosvásárhely 134 ponttal. 2. Bucuresti 98 p. 3. Temesvár 55 p. 4. Szeben 38 p. 5. Arad 6 p. A vízipólab Marosvásárhely—Bucuresti 6:1 (2:0). Viforul Dacia—MSE 2:1 (1:0).

Kolozsváron az alkertületi vízipólabajonosság küzdelmei szombaton megkezdődtek. A KAC 11:0 (4:0) arányban győzött a KMSC ellen, míg az erősen tartalékolat Haghibbor 5:6 arányban vereséget szenvedett a Napocától, Vasárnapi KAC—Haghibbor 9:0 (5:0). A Haghibbor négy tartalékkal játszott. U—KMSC 9:0 (5:0).

A Horvá vizipólab kupáért a holland Doentchenben eddig a következő mérkőzéseket játszották le: Magyarország—Hollandia 4:1, Belgium—Franciaország 2:2, Olaszország—Németország 4:4, Magyarország—Olaszország 4:3, Németország—Franciaország 5:2.

Az oradeai Szilágyi Ort. Zsidó Fiuinternátus

felvesz bentlakó tanulókat az 1939—40. iskolai évre. Teljes ellátáson és gondos felügyeleten kívül nyújt okleveles középiskolai tanároktól vezetett előkészítést, francia, német, angol és héber nyelvtanítást, zené előkészítést.

Az érdeklődőknek az igazgatóság (Oradea, Str. Delavrancea 17) minden részletre kiterjedő prospektust küld.

Az intézet felügyelő igazgatói: Dr Szilas Izidor liceumi igazgató és Radó Pál kereskedelmi liceumi tanár

KÖZGAZDASÁG

A különböző buzaminőségek minimális ára a falvakon

Bucuresti, július 31. A buzaértékesítési törvény végrehajtásával kapcsolatban a kormányrendelet adott ki, amelyben részletesen felsorolja, hogy a különböző minőségű buzaajtáért mennyit kell fizetni a termelőknek. Ezek az árak a következők: (Az árak 100 kilogrammonként értendők):			
Fajstuly idegen anyag			
I.			
74 kg.	1%	Lei 424.20	3% Lei 432.60
	2%	Lei 420.—	4% Lei 428.40
	3%	Lei 415.80	5% Lei 424.20
	4%	Lei 411.60	
	5%	Lei 407.40	
II.			
75 kg.	1%	Lei 428.40	
	2%	Lei 424.20	
	3%	Lei 420.—	
	4%	Lei 415.80	
	5%	Lei 411.60	
III.			
76 kg.	1%	Lei 432.60	
	2%	Lei 428.40	
	3%	Lei 424.20	
	4%	Lei 420.—	
	5%	Lei 415.80	
IV.			
77 kg.	1%	Lei 436.80	
	2%	Lei 432.60	
	3%	Lei 428.40	
	4%	Lei 424.20	
	5%	Lei 420.—	
V.			
78 kg.	1%	Lei 441.—	
	2%	Lei 436.80	
VI.			
79 kg.	1%	Lei 445.20	
	2%	Lei 441.—	
	3%	Lei 436.80	
	4%	Lei 432.60	
	5%	Lei 428.40	
VII.			
80 kg.	1%	Lei 449.60	
	2%	Lei 445.20	
	3%	Lei 441.—	
	4%	Lei 436.80	
	5%	Lei 432.60	
VIII.			
81 kg.	1%	Lei 453.80	
	2%	Lei 449.60	
	3%	Lei 445.20	
	4%	Lei 441.—	
	5%	Lei 436.80	
IX.			
82 kg.	1%	Lei 458.—	
	2%	Lei 453.80	
	3%	Lei 449.60	
	4%	Lei 445.20	
	5%	Lei 441.—	

A fenti árak az illető község vasúti állomásánál értendők. A minimális árat, a törvény szerint, meg kell adni minden vevőnek, ezt a tény az exportpremiu átvételénél igazolni is kell. Aki ennél alacsonyabb áron vásárol búzát, a törvény 27. cikke szerint, 5—10 ezer lej bírsággal, visszaesés esetén 10—100 ezer lejes bírsággal és 5—30 napi elzárással büntetik.

A bányásági börpiac nehéz helyzete

Temesvár, július 31. (Az Uj Kelet tud.) A bányásági börpiac az utóbbi időben különleges helyzetbe került. Az utóbbi hónapokban rendkívüli mértékben megnövekedett az élőállatkivitel a külföldi kereslet következtében. A megnövekedett kivitel kedvező a termelőknek nézve, mert aránylag jó árat kapnak az élőállatokért, de ugyanakkor a fokozott kivitel hiányt okoz a börgyárak nyersanyag ellátásában. Az utóbbi évek során a bányásági börgyárak termelőképesége nagy mértékben megnövekedett és normális körülmények között is nehezen tudják beszerezni belföldön a szükségleteiket, ha pedig teljes kapacitással dolgoznának, akkor a nyersbörök ötven százalékát külföldről kellene behozniok.

A bányásági börgyárak jelenleg nem dolgoznak teljes kapacitással, de így is nagy mennyiségű nyersbört kénytelenek importálni s ezzel nemcsak önmaguk, de az állam is jelentősen károsul. Az élőállatkivitel ugyanis kizárólag gyenge valutájú országokba irányul, főként Németországba és Olaszországba, míg a behozatal az erősvallatú országokból, Hollandiából, Franciaországból és Belgiumból történik. Ezt a különbséget a börpiac, a fogyasztók és az állam egyaránt megsínyli. Szakmai

körökben már régebben felismerték ezt a visszás helyzetet és több ízben eljártak az illetékes tényezőknél annak orvoslása érdekében, eddig azonban eredménytelenül. Elsősorban arra mutatnak rá az érdekeltek, hogy az állam szempontjából és a nemzetgazdasági érdekek tekintetében élőállat helyett húst kellene exportálni, minél nagyobb mennyiségben. Ezt konzervgyárak felállításával és határmenti vágóhidak létesítésével könnyen el lehetne érni s így az állati börök nagyrésze az országban maradna.

A bányásági börpiac helyzetét az is súlyosítja, hogy az állam monopóliumot adott a hadseregszállítóknak a 16 különféle súlyosabb bördarabok felvásárlására, ezen felül pedig a börgyárak csak nagy nehézségek árán jutnak importengedélyek birtokába és többnyire másodkézből kénytelenek rendezni szükségleteiket. Ugyanekkor viszont a bányásági börgyárak fokozni tudnák termelésüket, mert egyre nagyobb piaccal rendelkeznek készáruik elhelyezésére. Elsősorban az ókirályság vásárol nagyobb tételeket a Bányászból, de a készáruk exportja is növekedőben van. Már több bányásági börgyár kapott külföldi érdeklődést, miután pedig a gyártmányok ára az olcsó munkabér következtében a minőség-

gen túl is kedvező egyes külföldi piacoknak, fokozódnak az export-megrendelések is. Jelenleg azonban a bányásági börgyárak nyersanyaghiány miatt nem dolgozhatnak teljes tüzemmel és ez érzékeny veszteséget jelent számukra. Mindemellett a börgyárak bizalommal várják az őszi idényt és szükségleteik kielégítését egyelőre az importkvóták kibővítésével remélik elérni, mert bíznak abban, hogy a nemzetgazdasági minisztérium illetékes ténylezői is belátják a bányásági börgyárak nyersanyaggal való ellátásának elsőrendű szükségességét.

Gyapjuszállítás csak szállítási bárcával történhetik. A gyapjuszállítások, amelyeket akár vonaton, akár pedig gépjármű, vagy szekér útján bonyolítanak le, csakis az illetékes adóhivatalok által kibocsátott szállítási bárcák kíséretében történhetnek. A vasút nem fogad el gyapjuszállítványokat továbbítás céljából ezen szállítási bárcák nélkül. Eme intézkedés vonatkozik úgy az állattenyésztőkre, mint a vevőkre, illetve kereskedőkre egyaránt. A kereskedők az átvétel alkalmával kötelesek szállítási bárcát kérni az eladóktól és ők a szállítók, jelentkezzenek a körzeti adóhivatalnál és váltsák ki a szállítási bárcát.

Emelték a vágóhidakon fizetendő repülőbélyeg illetéket. A nemzeti aviatikai alap pénztára legújabb határozatának értelmében arra való tekintettel, hogy a számlák repülőbélyeg illetéket június 6-iki hatállyal 3 ezrelékről 4 ezrelékre emelték, a vágóhidakon alkalmazott repülőbélyeg illetéket ezzel az emeléssel összhangba hozzák. Az emelés ugyancsak a fenti időponttól visszamenőlegesen lép hatályba és az a következő: ökor, hivaly 25 lej fejenként, tehén, hivalytehen 24 lej fejenként, borjú 12 lej fejenként, szopóborjú 4 lej fejenként, juh, kecske 3 lej fejenként, sertés 12 lej, malac 1 lej, bárány 1 lej fejenként. A régi és a június 6-iki hatállyal életbelépett illeték közötti különbséget legkésőbb augusztus 1-ig kötelesek lefizetni a Banca Nationalnál.

Villáikat bérbeadó villatulajdonosokat szállodákkal egyformán kézik az Aviatikai Alap Pénztárának vezetősége. A nemzeti aviatikai alap pénztára felhívja azon villatulajdonosok figyelmét, akik villáikat magánosoknak albeletbe adják, hogy ezt a műveletet olyan elbírálás alá vonja az aviatikai alap pénztára, mintha szálloda tulajdonosok lennének és szállodai szobákat adnának ki. Erre való tekintettel kötelesek utaskönyvet vezetni, ennek a könyvnek minden lapját repülőbélyeggel ellátni és ugyancsak repülőbélyeggel ellátott fizetési jegyzékeket kötelesek kiadni. A villatulajdonosok augusztus 8-ig kötelesek ehhez a rendelethez alkalmazkodni, mert augusztus 8-ika után a legszigorúbban ellenőrzik az említett rendelkezés végrehajtását.

Zürichi árfolyamok (július 31.): Márka 177.80, holland forint 235.70, dollár 443.255, font 20.75, francia frank 11.7425, olasz lira 23.31, szlovákkorona 15.15, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.40, belgas 75.30.

Módosították a régi állami követelések behajtásáról szóló törvényt. A Hivatalos Lap szombati száma rendeltörvényt közöl, amelyben a régi állami követelések és tartozások rendezéséről szóló törvény 24. cikkének 2. bekezdését törölték.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.45—143.52
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.28—76.45
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csenhokrona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1400—1428
angol font, 20%-os kvóta	1410—1420
angol font, 40%-os kvóta	965—975
dollár, 30%-os szabadkvóta	310
svájci frank, 30%-os kvóta	70.85
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	7.90
francia frank, 30%-os kvóta	8.30
holland forint, 30%-os kvóta	186.50
belgas, 30%-os	53.50
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol áruira — — — — — 1500 lej font más államok áruira — — — — — 1215 „ font angol gyarmatok áruira — — — — — 1210 „

Pa

A jisiv a hagyom meg Tisa-be-áv napj különbözőn Haifa és J tályára fűhomály b tást felére csökkente véházak, vendéglők mozik nem játszottak még az autóbussz-köz polták. A főrabbság tették a lakosságot. De nem sok szükség Míhez értene manaps mint a gyászoláshoz gesztus ma a földre ni. Van rá okunk te ben a Keleti Falhoz reggel a zsidóság igyekeztek hozzá. A ta, hogy széleskörű a hatóságok részéróság háboríthatatlye és Állama szimb

Sokat állingalok előtt mostanság, am lasztási harca folyik hiszen csekély 13 p programok segítség hát erősen változat tartalmuak a válas változatosságról fo rentuli olvasónak, pártok nevét: Mápé cairral, Mizrach, Klal b., a jemeni veavoda, Hitachdu Achdut háam, Deg ja), Poalé Cijon, a baloldali Poalé Cio zálni és főleg nem ban politizálni, de egyet, mégis megk ne az erei és a cío számu pártban esi

A palesztinai f ge (Hitachdut halik esztendő óta lapot emlyenek Móse Sm A lap hetenkint je lon és sok érdeke földbírtokosok kö zsidókat. Az egy a homok és a mo beszéli el benne, az első földdarab dók, az egyik ara rülési vacsorán: lesek megfizetni hagytuk a földet érteltelen föld, n romlottsága több Smilansky fölötté a megállapítást. zatéréssel, írja, gunk még jobban ki, aki megváltás ségéből. El kelle házára éhes zsidó pes a Negev 12 szág több részén dunamját, kietl és mocsarait új Isten újját látj ban is, hogy eze rak megterméke got. Össze kell esővizet, amely az ország északi ni a homokbuck csapásra megme malária nyavaly földde alakított ras vidék torfj nunk a homok riben paradiso ujjá — ismétl gunk egyik rés ja váltani a m Az ország befő az európai föld nem Egyiptom 91, Olaszország Magyarország lélek él meg 1 tóban 490 lé kora földdarab alapja legyen

Palesztinai diárium

Tel-Aviv, július végén

A jisuv a hagyományos gyással ülte meg Tisa-be-áv napját. Telaviv, nemkülönben Haifa és Jeruzsálem zsidó fertályára féhomály borult, a közvilágítást felére csökkentették, az üzletek, kávéházak, vendéglők zártak, a színházak, mozik nem játszottak és némely helyen még az autóbusz-közlekedést is lestopolták. A főrabbi plakátjai figyelmeztették a lakosságot a nap jelentőségére. De nem sok szükség volt a mementóra. Mihez értene manapság jobban a zsidó, mint a gyászólaghoz? Egészen természetes gesztus ma a földre telepedni és jajongani. Van rá okunk temérdek! Jeruzsálemben a Keleti Falhoz zárandókat este és reggel a zsidóság. Jobbára gyalogszerrel igyekeztek hozzá. A busz hangulatot fokozta, hogy széleskörű óvintézkedésekre volt a hatóságok részéről szükség, hogy a zsidóság háborúhatatlanul jusson el Szentélye és Állama szimbólumához.

Sokat állingálok a hirdetési oszlopok előtt mostanság, amióta a kongresszus választási harca folyik Palesztinában. Okkal, hiszen csekély 13 párt küzd felhívások, programok segítségével a győzelemért, tehát erősen változatos és fölöttébb érdekes tartalmuak a választási plakátok. Hogy a változatosságról fogalmat legyen a tengerentúli olvasónak, ideírom a harca erőt pártok nevét: Mápáj együtt a hásmér-hacairral, Mizrachí, Állampárt (medinaim), Klal b., a jemeni zsidók szövetsége, Tora veavoda, Hitachdüt (klal a), Bné Aden, Achdüt háam, Degel Cíon (a frenkek pártja), Poalé Cíjon, a klal b. munkásai, s a baloldali Poalé Cíon. Nem szeretek politizálni és főleg nem szeretek ebben a rovatban politizálni, de egy kérdést, egyetlenegy, mégis megkockáztatok: Nem lehet-e az erעי és a cionista politikát kevesebb számu pártban csinálni?

A palesztinai földbirtokosok szövetsége (Hitachdüt haikarim beerec jisraél) 11 esztendő óta lapot ad ki, a Busztenajit, melynek Móse Smilansky a főszerkesztője. A lap hetenkint jelenik meg vagy 40 oldalon és sok érdekesség akad benne, ami a földbirtokosok körén jóval túl is érdekli a zsidókat. Az egyik minapi vezércikkének a homok és a mocsarak a címe. Smilansky beszél el benne, hogy amikor a Sárónban az első földdarabot vásárolták meg a zsidók, az egyik arab sejk így szólt a testvéreljű vacsorán: A hazatérő zsidók kötelesek megfizetni nekünk, hogy pusztulni hagyjuk a földet. Számukra többet ér az értéktelen föld, mint az értékes, a föld leromlottsága többet, mint a jóállapota. — Smilansky fölöttébb éleseszűnek tartja ezt a megállapítást. Nagyon megkéstünk a hazatéréssel, írja, de szerencsére az országnak még jobban tespedt. Nem akadt senki, aki megváltsa, aki kiemelje a lesüllyedt ségéből. El kellett jöjjön ide, a földre, a házara éhes zsidó nép és csak az a nép képes a Negev 12 millió dunamját, s az ország több részének megművelésén 6 millió dunamját, kietlen hegyeit, futóhomokjait és mocsarait újra termőfölddé átalakítani. Isten újját látja ebben, remküllőben abban is, hogy ezek a hegyek, ezek a mocsarak megtermékenyíthetők a homoksvatagot. Össze kell gyűjteni ciszternákban az esővizet, amely bőven ömlik telnek idején az ország északi részében és át kell vezetni a homokbuckákra és a Negevebe. Egy csapatra megmentettük ezzel az országot a malária nyavalyaitól, egycsapásra termőfölddé alakítottuk át a sivatagot. A mocsaras vidék torfját pedig fel kell használnunk a homok megrágyázására és egyszerűen paradicsom válik belőle. Igen Isten uja — ismételteti — hogy kicsiny országnak egyik részének pusztasága meg tudja váltani a másik részének pusztaságát! Az ország befogadóképességét pedig nem az európai földekével kell egybevetni, hanem Egyiptomával. Míg Lengyelországban 91, Olaszországban 90, Belgiumban 72, Magyarországon 62, Németországban 48 lélek él meg 1000 dunám földön, Egyiptomban 490 léleknek ad kenyeret ugyanek kora földdarab. Ez az adat kell, hogy az alapja legyen azoknak a számvetéseknek,

amikkel az ország befogadóképességét akarjuk kikalkulálni.

Mindössze két hete, — írja a Háárec, — hogy Beér Tuvjától délre új zsidó telep létesült. Negbah a neve. És már is golyókat kopogtak záporosóra emlékeztető sűrűséggel a védőpalánkján. Minden oldalról fityültek a halálmadarak, az orvtámadók puskáinak golyócsái a telepek feje körül. Alapos próbára tették őket. Megállták a próbát. A támadók hanyat-homlok távoztak, nem tudtak a telepen kárt tenni. Negbah tehát kitűnően megállta a tűzkeresztséget. Ahogy megállta annak idején Chanita és megállta Tirat Cevi ésatóbbi. Az orvgyilkosok hiába kísérleteztek!

A héber sajtó félreveri a vészharangot. Néhány párdeszán bolond lépésre szánta magát megszorultságában: eladta marancsokertjét és pedig nem-zsidó bankoknak, köztük a német s az olasz banknak, adta el. Sőt a nagy kőtya-vetyének folytatása készül: újabb eladások híre érkezik. És mindez azért történik, mert háborus veszedelem kísért és a párdeszánim nem igen kapnak, vagy egyáltalában nem kapnak hitelt a zsidó és részben közalapításu, tehát altruista bankoktól, s így az új termés értékesítésig nincs miől fedezzék a megművelés kiadásait, nemkülönben a szállításhoz szükséges anyagok beszerzését. Rég nem láttam ilyen vad, ilyen elemi erejű felhorkanást Palesztinában. A zsidóság a földvásárlás megszorítása miatt kesereg. És ugyanakkor akad zsidó, aki eladja a földjét, csökkenti a nemzeti birtokállományt! Borzasztó! Remélhető, hogy a felháborodás megtermékenyítő erejű lesz, a félrevert harangok — ha szabad Palesztinában és zsidó vonatkozásban ezt a kifejezést használni — figyelmeztetni fogják a bankok vezetőseit, ugyisintén a földbirtokos társadalmat a kötelezettségeire az összességgel szemben.

Allásnélküli tanítók gyüleseznek. Többnyire bevándorolt tanítók, akik kint a galutban, hogy egy fejézzem ki magam: a héber nyelv zászlóhordozói voltak és itt az ócskavashoz dobták őket, mert az igazat megvallva a legtöbbjük nem olyan elsőrendű erő, hogy hely kerülhetne számára. Néha megesisik, hogy a tanítványok, akik itt születtek, vagy itt tanultak bele korai ifjúságukban a héberbe többet és jobban tudnak héberül, mint aki külsőországokbeli babérjai alapján tanítani szeretné őket. A jisuvnak sok fejtörést fog okozni, hogy mihez kezdjen ezekkel a többnyire érdemes pedagógusokkal, akiket túlhaladt a fejlődés, akárcsak az autó a delizuszon.

A készülő 21. cionista kongresszus jelenyén: Felynyújtott háromujj és alatta a tradicionális esküszöveg, Im esküchék, akadt fel egy jóemberem a minap. A zsidó nem felynyújtott háromujjal esküszik, ez a Szentháromság hívóinek eskü-módja. És én, az erdélyi ember, rábologathattam a megállapítására, mert ugy tudom, hogy az unitáriusok egy új felynyújtásával esküsznek, mert „Egy az Isten“... Hogyan lehet-e ezt a jelvény-hibát sebtében korrigálni? Vagy nem hiba? Talán akad az Uj Kelet olvasói körében, aki szakszerűen tud hozzászólni ehhez a problémához?

Julius végén lesz az eszperantisták nemzetközi kongresszusa Bernben. A palesztinai eszperantó-híveket dr. Olsvanger fogja képviselni, aki 9 évvel ezelőtt az első díjat nyerte el a londoni kongresszuson, egy remekbe sikerült eszperantó-szónoklatáért. A Sochnut, a KH és a KKL küldték ki és egy eszperantó nyelvű fizetést visz magával, amely a cionista építő munkát ismerteti. Az eszperantó megteremtője, a varsói dr. Zamenhof maga is zsidó volt egyébként és némelyik szerint egy darabig maga is a cionizmus utját járta.

Egy öreg patikus ünnepelték a héten Tel-Avivben, Zeév Auerbach a neve Oroszországban született 60 évvel ezelőtt és az a jichusz-a, hogy ő volt az első gyógyszer-

ész Tel-Avivben. 1911-ben telepedett meg itten, 1912-ben nyitotta meg a gyógyszer-tárát. A világháborúban zsidó légionárius volt, Galipoliban harcolt. Ő a gyógyszerészek és az egykori zsidó legionáriusok szövetségének alapítója és tetejében ő volt az első, aki gyógyszereket kezdett Palesztinában gyártani. A gyógyszerészek száma azóta erősen megnövekedett. Szabad foglalkozás ez itten, nincsen kontingentálva. Erthető, ha bőségesen van belőlük. Ha — quod Deus avertati — most kellene zsidó légiót alapítani, akár egy egész század kitelne belőlük. Háborus létszámu század!

Az arab lapok tele vannak szenzációs értesülésekkel új tárgyalásokról, amelyek augusztusban fognak folyni Palesztina problémáiról és jövőjéről. A közigazgatás új kerületi beosztása szerintük előfutárja a Fehérkönyvbéli program megvalósításának. Hat kormányzója lesz az új Palesztinának, négy arab és 2 zsidó. Ez megfelelne a rég túlhaladott 1:3 zsidó-arab aránynak. Az ország élén hat tagu minisztérium fog állani: közmunka, közegészség ügy, közoktatás, földművelésügy és halászat, posta és archeológiai miniszterek. — Ezeket a tárcákat kettő — természetesen a posta és a régészeti ügyek — kivételével, amelyeket zsidóknak juttatnak, ara-

bok fogják megkapni. A jogügy, a vasuti, a közbiztonsági és vámügyek intézői egyelőre angolok maradnak. Az arabok a miniszterei nevét is tudják. Néhányan közülük a száműzöttek közül kerülének, persze ki. Minden minisztériumban 1—1 angol tanácsadó és egy arab és egy zsidó alminiszter működne. Minden zsidó kormányzó mellé egy arab alkotmányozó és minden arab kormányzó mellé 1—1 zsidó alkotmányozó kerülne. Beavatottak úgy tartják, hogy az arabok elhülve látják Alexandrette példáján, hogyan sült el az általuk egyre követelt békeszerződési revizió.

Tartanak tehát tőle, hogy Palesztinában is félresikerülnek a terveik. Hiszen Egyiptomra egyre kevésbé támaszkodhatnak, sőt az arab „egység“ Egyiptom állásfoglalása következtében egyszerűen felbomlott.

Vágyálmaikban ime szépen elrendezték Palesztina ügyeit és ami a fő, már betelepítettek a miniszteri és a kormányzói stábumokba, a zsidóknak nagybölcsen a két tiszta zsidó kerületet hagyván meg arab ellenőrzés mellett és az analfabéta arabokat sehogysem érdeklő postaiügyi minisztériumot és az... archeológia problémáit. Hát nem szép ez az engedékenység fölük? Ben-Yehosua

APRÓHIRDETÉSEK

Simon fordítóirodában fordítások, másolások minden nyelven szakszerűen készülnek. Str. Regina Maria 13. Emelet.

Anyarozsot legmagasabb áron vásárol VESTA vegyigyár Oradea, Piața Iosia.

Szücs-szabász, önálló modelleur, ki próbálni tud, feltétlen jó munkaerő, azonnali belépésre kerestetik. Románul beszélő előnyben. Leveleket „önálló műhelyvezető“ jellegére a kiadóhivatal továbbít.

Műndenes jól főző szakácsno gyermektelen párhoz, felvétetik. Réger Fülöp Cluj, Piața Mihai Viteazul 3.

Földbirtokos özvegye, középkorú, 10 éves fiával együtt el menne idősebb házaspárhoz, vagy magános urhoz háztartás vezetésére. Főzne is. „Szerény díjazás“ jellegére. Uj Kelet fiókkiaadóhivatala Satumare, Teofil Dragos 14.

Házasság céljából, jó házból való intelligens, reprezentáló, magas 26 éves gazdász és jogász 5 millió vagyonnal, kétszerennyinek a várományosa részére, hozzáálló vagyonos leányt keresek. Bővebbet levélleg. Részletes ajánlatokat „100 százalék valóság“ jellegére a kiadóba kérek.

Iskolásgyerekeket teljes ellátásra felvesz Targu-Muresen, Várnai Ella, str. Iuliu Maniu 6.

Ne pazarolja kiejét szótár és leckék utján való nyelvtanulással. Angol és francia nyelvet a legújabb direkt módszerrel tanít külföldön élt nyelvtanár. Helyes kiejtés és biztos siker garantálva. Cim: Josif Ronet, Str. I. G. Duca 1. I. em. 2. ajtó.

Órákönyvelést, könyvek felfektetését, könyvelési restancák feldolgozását vállalja — könyvszakértő. Cim: a kiadóhivatalban.

Kiadó augusztus 1-re egy nagy üres szoba vagy szoba-konyha gyermektelen házaspárnak. Cim a kiadóban.

Utlevél ügyben (a katonai iratok megszerzésére, vagy a kérdés bármilyen más ágazatára vonatkozólag) jogtanácsot és szakszerű utmutatást ad specializált ügyvéd. Válaszbélyeggel ellátott levelekre részletesen és kimerítően válaszolok. Leveleket „Utlevél“ jellegére az Uj Kelet fiókkiaadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbít.

Különbejárata ucai butorozott szoba 1, vagy 2 zsidó fiatalember részére esetleg fiatal házaspárnak azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

Jókülsőjü urilány megismerkedne nagyon rendes, korrekt, komoly uriemberrel. „Séta-partner“ jellegére.

Következő tanévre II. oszt. gimnázista fiamat teljes ellátásra adnám nagyváradi szigoruan vallásos orth. családboz, cserébe elfogadnék helyette teljes ellátásra fiu, vagy leány gyermeket. Rosmann Farkas, Albaluia. Felvilágosítást ad az „Uj Kelet“ fiókkiaadóhivatala Oradea, Str. Millerandului 4.

Országszerte agilis helyi ügynökökkel beszervezett nagyvállalat volt vezérképviselője, képviselőlet, vagy utazói állást keres. „Komoly garancia“ jellegére Rudolf Mosse, Oradea.

Férjhez mennének jó zsidó házakból leányok, özvegy-, elvált asszonyok. Ajánlatokat kér Engel Jeremiás, Brasov, Str. I. G. Duca No. 149.

Házvezetőnői, vagy társalkodónői állást keres intelligens zeneértő zsidó urinó, aki a háztartás minden ágában jártas, irodai munkához is ért. Cim a kiadóban.

Keresek november 1-re központban 4, vagy 5 szobás komfortos lakást, lehetőleg földszinten, esetleg külön telken. Cim a kiadóban.

GAZDÁSZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA:
Kedden utoljára: Emberek, akik a halállal játszanak. Szerdától: Suez. A világrészeket összekötő és elválasztó csatorna alkotójának, Lesseps grófnak izgalmas életdrámája. A történelem még ma is tartó harca a hegemoniáért. Főszerepben: Tyrone Power, Loretta Young és Annabella. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20, 9.30.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:
Premier sláger! A halálgrás. Főszerepben: Sabine Peters, Albrecht Schönhale, Teodor Loos. A film előtt világhírű.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:
Andaluziai éjszakák (Spanyol szenvedély). Prosper Mérimé „Carmen“ című elbeszélésének filmváltozata, tele spanyol dalokkal és táncokkal. Főszerepben: Imperio Argentina világhírű spanyol énekesnő.

A SELECT MOZGO MUSORA:
Katia, a kék démon. Danielle Darrieux karrierjének legszebb filmje. Dolgoruki Katalin és II. Sándor cár romantikus szerelmének története. Főszerepben: John Loder.

A THALIA MOZGO MUSORA:
Atlantis. A szezon szenzációja. A legmonumentálisabb filmek. Mindkét rész egyszerre, egy helyjéért. Előadások: 3, 6 és fél 10 óraker.

A RIO MOZGO MUSORA:
I. Az ördög légiója. Izgalmas cow-boy dráma. Főszerepben: Dick Foran és Anne Nagel. II. Hogyan hódítom meg a férfiakat. Pazar rendezésű filmsláger. Főszerepben: Errol Flynn és Joan Blondel. III. A legújabb Metro Híradó. Szombaton, július 29-én, nincs előadás.

külföldi piacok megrendelések sági börgyarak m dolgozhatnak ny veszteséget illet a börgyá- öszi idényt és egyelőre az im- remélik elérni, a nemzetgazda- tényezői is be- nyersanyaggal szükségessé-

allitási bárcával ásók, amelyeket gépjármű, vagy e csakis az ille- besatott szállítási ténnek. A vasut- nyokat további- árcá nélkül. Eme az állattenyész- ve kereskedőkre átvétel alkalmá- telt kémi az ei- jelentkezzenek a sák ki a szállí-

zetendő repülő- aviatikai alap ának értelmében a számlák repü- lési hatályal 3 ék, a vágóhida- g illetéket ezzel zzzák. Az emelés visszamenőlege- tveketkező: ökor, én, bivalytehén a fejenként, szo- h, kecske 3 lei ac 1 lei, bárány junius 6-iki ha- közötti különbö- s 1-ig kötelesek ál.

ajdonosokat szál- Aviatikai Alap nemzeti aviatikai on villatulajdono- t magánosoknak műveletet olyan likai alap pénz- onosok lennének ak ki. Erre való yvet vezetni, en- ját repülőbélveg- pilőbélveggel el- kötelesek kiadni. s 8-ig kötelesek mazkodni, mert gszigorubban el- zetés végrehajtá-

31.): Márka 9, dollár 443.255, 1.7425, olasz lira pengő 87.—, di- 40, belgas 75.30.

ami követelések A Hivatalos Lap törvényt közöl, telések és tarto- rvény 24. cikké-

eti Bank folyamai:

— 141.45—143.52
— 662.40—672.75
— 663.09—673.44
— 75.28—76.45
— 31.95—32.43
— 3.78—3.85
— 40.50—41.50
— 25—27
— 4.68—4.77
— 4.68—4.77

forgalomba hoz- amai tartottak. következő árfo-

kvóta 1400—1428
— 1410—1420
— 965—975
— 310
— 70.85
kvóta 7.90
— 8.30
— 186.50
— 53.50
— 76

árfoyamai:

— 1500 lei
— 1215 „
— 1210 „

UJ KELET Legújabb hírek

Amerika magatartása nyomán Anglia is taktikát változtatott Japánnal szemben

Szünetelnek a tokiói tárgyalások

Tokió, július 31. (Rador.) A Domej ügy-nökség jelenti: Két angol és három japán delegátusból álló bizottság ült össze hét-főn délelőtt, hogy megtárgyalja a kínai dollár forgalmának tilalmára és a tiencsi-ni engedélyes területen levő kínai bankokban található ezüst kiszolgáltatására vonatkozó japán igényeket. Ismeretes, hogy ezt a két feltételt a japánok elengedhetetlennek tekintik a tiencsini béke és rend fenntartásához. A tiencsini angol rendőrség főnöke repülőgépen Tokióba érkezett, hogy résztvegyen a két delegáció értekezletén.

Az angolok taktikát változtattak Tokióban

Tokió, július 31. (Rador.) A Reuter jelenti: Az angol-japán elbizottság hétfőre kitűzött ülését elnapolták. A DNB tudósítója a következő részleteket közli: Politikai körökben azt hiszik, az amerikai-japán szerződés felmondása miatt Anglia tartózkodóbb magatartást mutat éppen a gazdasági és pénzügyi kérdésekben, amelyek a tulajdonképpeni nehézséget okozzák. A japán sajtó hevesen támadja Nagy Britanniát és hangoztatja, hogy a japán hadsereg ellene van a tiencsini kérdés részleges megoldásának. Számos angolellenes tüntetés volt hétfőn délelőtt Tokióban, a kormányépületek negyedében.

A Manchester Guardian úgy tudja, hogy Tokióban a megbeszélések folytatására csak kedden, vagy szerdán kerülhet sor, mert Craigie nagykövetnek ismertetnie kell a szakbizottsággal azokat a szempontokat, amelyek meghatározzák a jövőbeni magatartását, tekintettel az USA-Japán között előállott új helyzetre.

A gazdasági kérdésektől függ az angol-japán tárgyalások sorsa

Tokió, július 31. (Rador.) A DNB jelenti: A japán külügyminisztérium felhatalmazott megbízottja kijelentette a sajtónak, hogy az amerikai-japán kereskedelmi egyezmény felmondása valóságos meglepetésként érte a japán kormányt, amely nem ismeri az Egyesült Államok tényleges szándékait. Japán köröknek az a benyomása, hogy az amerikai kezdeményezés magától értetődően kihatással lesz Nagy-Britannia magatartására. Mielőtt a japán-amerikai egyezményt felmondták volna, minden arra utalt, hogy az angolok engedelkenek lesznek a tiencsini probléma részletkérdéseinek megoldásában is.

Angolellenes tüntetések

Tokió, július 31. A Reuter tudni véli, hogy a japán kormány véleménye szerint a tiencsini ügyre vonatkozó tárgyalások során a gazdasági kérdéseknek előnyt kell biztosítani a béke és a rendre vonatkozó kérdésekkel szemben. Az angol delegáció viszont azt követeli, hogy elsősorban ezek a kérdések nyerjenek megoldást. Tokióban az a benyomás uralkodik, hogy a gazdasági kérdések rendezésétől függ az angol-japán konferencia sorsa.

Tiencsin, július 31. A japán hadsereg kínai szövívője kijelentette, hogy a hadsereg mindaddig nem fogadatosít semmilyen intézkedést az angol-ellenes mozgalommal szemben, amíg az megmarad a szigorú törvényesség határain belül.

Tokió, július 31. Több, mint ötvétezer főnyi különböző hazafias szervezetekhez tartozó tömeg tüntetett tegnap a város utcáin, Anglia ellen. A tereken több szónok beszélt a tömeghez és követelte, hogy azonnal szakítsák meg a tárgyaláso-

kat, amelyekkel Anglia csupán időt akar nyerni.

A Santung tartománybeli angol-ellenes bizottság határozata

Sangháj, július 31. A Santung tartomány fővárosában székelt angol-ellenes

bizottság ma felszólítást intézett a tartomány területén tartózkodó angol alattvalókhoz, hogy hagyják el a tartomány területét. A bizottság határozatilag kimondta, hogy augusztus 15-től nem vállal felelősséget a tartomány területén tartózkodó angolok nyugalmáért.

Ujból kiéleződött az angol-japán feszültség

London, július 31. Az angol-japán feszültség újból kiéleződött. A Daily Telegraph tudni véli, hogy Anglia semmiképpen sem teljesítheti Japán követeléseit, amelyek elsősorban arra irányulnak, hogy Anglia ismerje el a japán kormány által Kinában bevezetett valutát.

November 16-ra tüzik ki az angol képviselő-választásokat

LONDON, július 31. Egyes lapok tudni vélik, hogy az angol kormány november 16-ra szándékozik kiírni az általános parlamenti választásokat, ha a nemzetközi helyzet azt lehetővé fogja tenni.

Leánya esküvője előtt megmérgezte magát egy csernovici ezredes felesége

Cernauti, július 31. Tragikus öngyilkosság történt tegnap Csernovicban. Radu Grigorovici ezredes Stefania nevű felesége ma reggel fájdalomtól eltorzult arccal bent ment férje dolgozószobájába és alig tudta elmondani, hogy megmérgezte magát, máris összeesett. A negyvenöt éves szerencsétlen asszony néhány pillanat múlva meghalt. Megállapítást nyert, hogy az öngyilkos asszony egy pohár konyakban tíz

szublimát pasztillát öltött fel és azzal mérgezte meg magát. Öngyilkosságának oka súlyos idegbetegsége. Az öngyilkos ezredes ötször próbálta eldobni magát az életet. Öngyilkossága annál is inkább megdöbbentő, hogy másnap kellett volna megtörténnie leánya esküvőjének. Az ezredesné halála mély részvétet váltott ki Csernovic társadalmában.

Nagy tűz pusztított egy aradi szövőgyárban

A kár meghaladja az egymillió lejt

Arad, július 31. Tegnap délután félkét óra tájban hatalmas tűz pusztított az aradi Tricotage szövőgyár épületében. A kétezer munkást foglalkoztató nagy gyár gépházának egyik gépéből hirtelen lángok törtek elő, amelyek hamarosan átterjedtek a többi gépekre is, majd rendkívüli gyorsasággal az egész gyárépület tetőzetét elborították. A tűz átterjedt a Félix cég áruraktárára is, amelyben nagy gypajuárú készletek voltak

felhalmozva. A kivonult tűoltóság csak két órai megfeszített munka után tudott megbirkózni a lángokkal, amelyek elpusztították a gyárépület egész tetőzetét és körülbelül egymillió lejt értékű kárt okoztak. Az oltási munkálatok során két tűoltó megszebesült. A beindított vizsgálat még nem derítette ki teljes bizonyossággal a hatalmas tűz okát, de valószínűnek látszik, hogy azt rövidzárlat okozta.

Csáky magyar külügyminiszter soproni külpolitikai nyilatkozata

A „Románia” kommentárja a soproni beszédhez

Sopron, július 31. A soproni nyári egyetem megnyitásán résztvevők között gróf Csáky magyar külügyminiszter is, aki hosszabb beszédet mondott, amelyben foglalkozott a politikával, mint elméleti tudományral és a reális valósággal. Beszéde során hangoztatta többek között, hogy Magyarország a veszély napjaiban ismerte meg igazi barátait, akik mellett kitart annál is inkább, mert a tengelyállamok és Magyarország között nincsenek érdekellentétek.

Hangoztatta továbbá, hogy Magyarország szívesen venné, ha szomszédaival jóviszonyba kerülhetne, mert lakossága békeszerető és mérsékelt, ami azt jelenti, hogy a meg egyezések útjait keresi. A miniszter szavai nagy feltűnést keltettek.

Bucuresti, július 31. A fővárosi „Románia” című lap Csáky gróf magyar külügyminiszter tegnapi beszédét kommentálva, a következőket írja:

„Csáky gróf beszédének az ad különös jelentőséget, hogy ezalkalommal Magyarország minden kétséget kizáróan leszögezte csatla-

a lojálisban, amellyel Románia megoldani igyekezett kisebbségeink és közöttük a magyaroknak ésszerű jogait és követeléseit. A szomszéd állam által adott válasz mindenki előtt ismeretes: Fentartották az ellenségeskedés ama légkörét, amely nemcsak a közép-európai béke megszervezésének és megszilárdításának akadályai, de elsősorban Magyarország konszolidálásának is”.

Lezárták a spanyol-francia határt

Párizs, július 31. A spanyol hatóságok lezárták a spanyol-francia határt és a francia lapokat sem engedik be spanyol területre.

Súlyosan megbetegedett a magyar képviselőház elnöke

Budapest, július 31. Darányi Kálmán, volt miniszterelnök, a képviselőház elnöke megbetegedett. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a képviselőház elnökének súlyos cukorbetegsége van és hosszabb orvosi kezelésre van szüksége.

Anglia csapatokat küldött a maláji szigetvilágba

London, július 31. A Reuter jelentése szerint az angol kormány elhatározta, hogy a maláji szigetvilágban angol csapatokat küld, az ott észlelhető benschüllött-mozgalmakkal kapcsolatos esetleges nyugtalanságok megelőzésére.

1940-ben elkészül a Brassó-Câmpina-i kettős sínpar

Bucuresti, július 31. A román államvasutak vezérigazgatója, Ion Macovei mérnök több mérnök-igazgató kíséretében meglátogatta a Câmpina-Brassó közötti második sínpar építési munkálatait. Megállapítást nyert, hogy a munkálatok igen előrehaladott állapotban vannak. A talajjavítási munkálatok majdnem befejeződtek, ugyancsak megfúrták a Timis melletti 952 méter hosszúságú alagút első háromszáz méterét. Több hidat építettek. Tekintettel a sietősre, amellyel a munkálatokat folytatják, valószínű, hogy a második sínpart 1940 végéig átadják a forgalomnak.

Harmincezer ember tisztelgett a cseh királyok sírjánál

Prága, július 31. Tegnap 30 ezer ember tisztelgett a cseh királyok sírjánál. A hatalmas tömeg a Vencel téren vonult fel, tüntető menetben.

Kinghall fellép képviselőnek

London, július 31. Kinghall, az ismeretes Kinghall-levelek szerzője, kijelentette az újságírók előtt, hogy jelölteti magát a lancshirei részleges választásokon. Kijelentette azt is, hogy jelöltségét a munkáspárt támogatja. Elmondotta ezután, hogy a világ minden részéből számos levelet kap, amelyek mind jóváhagyják akcióját.

Egy amerikai gyár sztrájkoló munkásai összeverekedtek a rendőrökkel és a gyári tisztviselőkkel

Newyork, július 31. Hétfőn reggel válságos harcra került sor 75 amerikai rendőr és három ezer munkás között, akik a Fischer nevű clevelandi autokarosszéria üzemeknél sztrájkba léptek és csoportokba verődve, akadályozták meg a sztrájköröket abban, hogy munkába álljanak. Az összecsapás következtében a gyárüzem több tisztviselője megszebesült, köztük négyen igen súlyosan.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Posta fi

Taxa postală plătită în num. No. 30523/1934

10. Telefon: 18-60. Havonta 110, negy évre 600, egészévre 6000. Havonta 2 forint, egészévre 12, egészévre 120. Hirdetések díjszáma „UJ KELET” a banat zsidóság e ja. Cikkek után forrás megjelölésév

Dél-Amerika és a náci

Az európai krízis a délamerikai élet nyelvének minden nagy mozgékonyaságát szerte az óceán nagyvezérkarait. Re tonatist utazza be különböző államokat tesznek, amelyek megbeszélésekkel. Egy példának okául és látogatást tett uruguayi katonai kerületi honvédelmi ezred és az amerikai ezred látogatása követésére van szüksége. Politikai szempont re tarthat számot. Getulio Vargas br adott egy nagy ch Intervjúban az el kérdéséről, valamint foglalatáról nyilat. Vargas határozottan itikai és érzelmi állást. E földrés az elnök — állami megszilárdításával „caudillizmus”-t, am határozta meg a formáját, végleges amerikai népek pol formásága e népek nyitja. Nem kézik amely ez az es. Azok a híradások, hatalmak részéről kapcsolatosan napv arról szölk, hogy nem egységsek szembeni állásfoglalásból való. A-tékoról folyt a v azonban senkit sem senő konzervatív San Marđno, Wash egyforma erővel él benne, — jelentette szempontból Ameri velt elnök legutóbb

Egy európai hába — nem zavarhatja nagyománys egyet elni, hogy az ame egymáshoz való k okok miatt, amelye zenek. Az Ameri lömbésig abban áll, észre törekszik, m mok még nem fej matát. Eppen ez csak abban az ese bus, ha valaki ez megakadályozni i nyilatkozatának e nyal azokra a tör a Harmadik Birod meg és amelyek é igyekeznek belenyu belügyébe. A bir nyilvánul meg, hog szervezni a külföld felől pedig a fasiz mat igyekszik pro és. Ezt érzik az s. Világosan látják dalem ezen állam nek megváltoztatá bizonyos hasznót é. Ez azonban se Harmadik Birodal mok közötti bará amerikai közvéle azokat a híreket, morvaországi eser désről és a nyug